

Světlik

svět libereckých knihoven

*bách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdarbůh. Být básníkem, to není jenom tak.
Oh, moje Mañon! Slunko bylo u samého západu a svatojánští broučci ustávali.
to be done. Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
ler Fall ist.*

Konec roku v knihovnách...

...myslíte si, že je klidný a probíhá předvánočně v uvolněném tempu? Kdepak! Konec roku je pro knihovníky náročný – jednak se v předchozích měsících dosti vyčerпали při konání nesčetných akcí v rámci celostátních kampaní (Týden knihoven, Den dětské knihy, adventní povídání, výstavy atd.), kromě toho je nutné dokončit trochu nudné administrativní práce spojené s ukončením roku – tedy inventury majetku, pomalu psaní žádostí do programů, jejichž uzávěrka se kvapem blíží, a to už vůbec nehovořím o účetních náležitostech spojených s koncem roku...

Trochu mi předchozí odstavec připomíná Čapkův „Zahradníkův rok“ a práci zahrádkáře v zimě – s tím rozdílem, že zahrádkář v zimě víceméně odpočívá. Knihovnik nikoli. Zorganizuje několik besed o Vánocích, přichystá báječný adventní podvečer včetně čtení a zpěvu koled. Když je třeba, převlékne se za Mikuláše či čerta. Zvládne doporučit a půjčovat krásné knihy, nakupovat horké novinky, podaří se mu uspořádat hezká předvánoční dopoledne pro děti z mateřských školek i škol.

V knihovnách je od začátku prosince vánoční výzdoba, pracuje se na vytváření novoročních přání, někde (třeba u nás) se chystá lednový ples.

Konec roku svádí k bilancování: jubilea pracovníků, výročí cizojazyčných knihoven, letos i novinka – ocenění nejlepších knihovníků/knihovnic Libereckého regionu. Deset let od prvního čísla Světliku – také díky spolupráci s KALem. Těšíme se na mnohá další desetiletí!

Dovolte, abych popřála Vám všem, knihovnicím a knihovníkům, trochu klidu v předvánočním shonu, příjemné a radostné Vánoce a šťastné vykročení do nového roku s hezkou knihou!

Mgr. Blanka Konvalinková
ředitelka

PŘÍSPĚVEK NADACE PRECIOSA VE VÝŠI 50 000 Kč

V letošním roce přispěla Nadace Preciosa již tradičně Krajské knihovně na nákup odborných publikací. Díky finančnímu příspěvku Nadace Preciosa jsme tentokrát mohli zakoupit čtečku elektronických knih a e-knihy v angličtině z oborů design, architektura, geografie, ekonomie. Tyto e-knihy od firmy EBSCO si mohou naši registrovaní čtenáři půjčit on-line. Děkujeme Nadaci Preciosa za laskavou přízeň a spolupráci!

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny.....</i>	<i>2</i>
<i>N jako Novinky.....</i>	<i>2</i>
<i>Otevření Francouzské knihovny.....</i>	<i>2</i>
<i>Reklama.....</i>	<i>4</i>
<i>Festivalový den dětské knihy.....</i>	<i>4</i>
<i>Konference Současnost literatury pro děti a mládež.....</i>	<i>5</i>
<i>Stáž v Jelení Hoře.....</i>	<i>8</i>
<i>Noc s baterkou 2012.....</i>	<i>10</i>
<i>Literatour.....</i>	<i>12</i>
<i>3. ročník fotbalového turnaje.....</i>	<i>13</i>
<i>Telegraficky.....</i>	<i>14</i>
<i>Francesca Donzellí (rozhovor).....</i>	<i>16</i>
<i>Tvoří knihovnici a přátelé knihovny.....</i>	<i>17</i>
<i>Jiří Bartoš Sturc: Všelijakosti.....</i>	<i>17</i>
<i>Z regionu.....</i>	<i>21</i>
<i>Knihovník/Knihovnice Libereckého kraje.....</i>	<i>21</i>
<i>Knihovní zajímavosti z České Lípy aneb Co nám uplynulé měsíce daly (vzaly?).....</i>	<i>24</i>
<i>Gratulace do Obecní knihovny v Košťálově.....</i>	<i>25</i>
SVĚT veletrhů a soutěží.....	27
<i>Řekni mi, co čteš.....</i>	<i>27</i>
SVĚT souvislostí.....	28
<i>Dialekt a německá literatura z Českolipska do r. 1945 XII.....</i>	<i>28</i>
SVĚT libereckých autorů.....	32
<i>M. Bartůšková: Básně.....</i>	<i>32</i>
<i>V. Veselý: Konference druboborní fauna.....</i>	<i>34</i>
<i>J. Marvan: Poezie.....</i>	<i>36</i>
SVĚT mladé literatury.....	38
<i>J. Feryna: Básně.....</i>	<i>38</i>
SVĚT kritického myšlení.....	41
<i>V. Vaner: Deset let Literárních pozdravů.....</i>	<i>41</i>
SVĚT Kruhu libereckých autorů.....	45
<i>J. Šebelka: Deset let Světliku. Je co slavit?.....</i>	<i>45</i>
<i>M. Sekyra: Pár ústel k desetiletému výročí Světliku.....</i>	<i>46</i>
<i>O. Hejnic: Představení česko-německé čtánky v Bautzenu.....</i>	<i>46</i>
<i>Čtyřiatřicet zamyslení S. Kubína.....</i>	<i>48</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Jaroslava Starcová, Libor Schiffner [KVK]

Tento projekt se koná za finanční podpory Statutárního města Liberec.

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelový tisk.

Tisk Geoprint Liberec, www.geoprint.cz

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751

Z knihovny

N jako Novinky

Est natura hominum novitatis avida (Lidská přirozenost touží po nových věcech), pravil již v prvním století našeho letopočtu Plinius Starší. Ani po dvou tisíciletích se nic nezměnilo. Co je nové, budí zvědavost, láká k prohlédnutí, k vyzkoušení, v případě knih k přečtení. Každý měsíc přibývají do našeho fondu další a další dokumenty, ročně je to přes 20 000 titulů. To už je úctyhodné množství, co říkáte? Tři čtvrtiny tohoto počtu tvoří knihy, zbytek připadá na časopisy, mapy, CD, DVD a další knihovní jednotky.

Zajímá vás, co nového se v kterém oddělení objevilo? Stačí na stránkách knihovny kliknout na kolonku *Novinky ve fondu* a zobrazí se vám seznam noviněk zpětně za tři měsíce, přehledně rozdělených do tematických kategorií. A to ještě není vše. Čtenáři mají možnost nechat si zasílat na e-mail pravidelné informace o novinkách v oboru, o který mají zájem. Tato služba se nazývá SDI (*Selective Dissemination of Information*) a můžete si ji aktivovat přes své čtenářské konto. Podrobný

návod naleznete v našem uživatelském katalogu, v sekci *Nápověda – Moje SDI*.

Je pro vás katalog příliš neosobní? Dáváte přednost tomu, si novou knihu vzít do ruky a prolistovat? Pak jistě rádi zamíříte k regálu, který se nachází ve Všeobecné knihovně u paty schodiště do Studijní knihovny a obsahuje právě zpracované novinky z beletrie.

Všechny novinky jsou ihned k dispozici k absenční výpůjčce – s výjimkou audio dokumentů vydaných v aktuálním roce. U nich je nutno dodržet devítiměsíční odkladnou výpůjční lhůtu a uživatel je může poslouchat pouze na místě. Tyto audio dokumenty jsou umístěny na zvláštním stojanu v Hudební knihovně a každý je opatřen datem, od něž ho lze půjčit i domů.

Novinky nemusí mít pouze hmotnou podobu. V knihovně se stále něco děje. Probíhají tu akce všeho druhu, konají se školení a konference, zavádí se nové služby a technologie atd. O všech aktualitách se můžete dozvědět z našich webových stránek, z facebooku, z tištěných programů, dále pak z televizní obrazovky v hale a ze světelných panelů na budově knihovny.

A také ze Světliku, samozřejmě.

Františka Párysová

Otevření Francouzské knihovny

Francouzská knihovna vznikla na základě spolupráce Krajské vědecké

knihovny v Liberci, Alliance française de Liberec a Francouzského institutu v Praze. Je umístěna ve Studijní knihovně spolu s ostatními zahraničními knihovnami. Nabízí francouzsky psanou odbornou, populárně naučnou literaturu a beletrii. K dispozici jsou též CD, francouzská vážná a populární hudba, která jsou umístěna v Hudební knihovně. Všechny tři partnerské organizace se budou podílet na pořádání kulturních akcí v knihovně.

Knihovna byla slavnostně otevřena 18. září 2012 za přítomnosti zástupců všech tří spolupracujících organizací a představitelů kulturního a společenského života Liberce a Jablonce nad Nisou. Poté, co ředitelka KVK v Liberci Blanka Konvalinková všechny přivítala, si přítomní poslechli houslovou úpravu skladby Kolombína tančí od Bohuslava Martinů v podání žákyně

ZUŠ v Liberci. Statutární náměstkyně hejtmana Libereckého kraje Lidie Vajnerová a náměstkyně ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR Eva Bartoňová pohovořily o významu francouzského jazyka a kultury, s projevy o právě uzavřené spolupráci vystoupili i zástupci tří spolupracujících organizací, ředitelka KVK v Liberci Blanka Konvalinková, ředitelka Alliance française de Liberec Klára Vyskočilová a Olivier Jacquot, ředitel Francouzského institutu v Praze, který zároveň předal knihovně nové francouzské publikace. Eva Jiříčková, první prezidentka Alliance française de Liberec, zavzpomínala na počátky působení této organizace v Liberci. Všichni přítomní se pak odebrali do Studijní knihovny, kde Blanka Konvalinková, Olivier Jacquot a prezident Alliance française de Liberec Miroslav Mach společně přestříhli

pásku, symbolicky tak zahájili provoz Francouzské knihovny a všichni si společně připili na její zdar.

Táňa Holčáková

Reklama

23. října 2012 se knihovně uskutečnila přednáška paní Anne Saint Dreux o reklamě. Paní Anne Saint Dreux je zakladatelkou a ředitelkou Maison de la Publicité v Paříži, mediátéky, která shromažďuje a archivuje reklamní šoty, zejména z Francie, západní Evropy a USA. Vyprávěla o vývoji reklamních šotů od založení kinematografie na konci 19. století až po jejich nejnovější podobu v současném století, soustředila se především na období od 50. let 20. století do současnosti. Pomocí několika ukázek představila jejich proměnu od optimisticky naladěných reklam padesátých let, přes minifilmová umělecká dílka následující dekády, následovalo skromnější desetiletí poznamenané ropnou krizí, naopak osmdesátá léta přinesla snad nejbombastičtější (a finančně velmi náročné)

projekty. V následujících desetiletích ubylo monumentálnosti a bombastičnosti ve prospěch více psychologicky zaměřených, kreativnějších, někdy šokujících reklam a ve svých nejlepších podobách svěbytných uměleckých děl. Filmová a televizní podoba reklamy se zkrátka v průběhu století měnila, odrážela situaci ve společnosti a reagovala na její náladu. V závěru přednášky dostaly prostor i dotazy a připomínky diváků.

Táňa Holčáková

Festivalový den dětské knihy

Sdružení pro veletrhy dětské knihy v Liberci uspořádalo v prostorách naší knihovny krásná setkání dětí s tvůrci dětských knih.

Během jednoho dne přišlo na setkání s autory a tvůrci představení, které provází herci s knihou v ruce, 38 školních tříd.

Ve výtvarné dílně „Za sklem“ si desítky dětí dotvořily nově vydanou knihu „Nebe“ a zadarmo si ji odnesly domů.

Některé nakladatelské domy přivezly na prodej knihy pro děti.

Den, který se nesl pod heslem „Dobrá ilustrace – kouzelná vrátka ke knize“ byl zahájen výstavou ilustrátorky Evy Sýkorové Pekárkové, která pro děti spolu s autorem Milošem Kratochvílem besedovala o nové knize „Pes nám spadla“.

Děti měly dále možnost setkat se s autory Martinem Vopěnkou, Renátou Fučíkovou, Alenou Ježkovou a Galinou Miklínovou, která potěšila, zvláště ty

mladší čtenáře, povídáním nad novou knížkou „Kanafásek“.

Doufáme, že se podaří i v příštím roce uspořádat podobný den, který významně napomáhá rozvoji dětského čtenářství. Je to dobrý způsob, jak nejlépe přivést děti ke knize a do tajuplného světa fantazie a příběhů, který by měl být nedílnou součástí jejich dětství.

Petra Čiháčková

Konference Současnost literatury pro děti a mládež

V letošním roce se konala konference Současnost literatury pro děti a mládež již podesáté. Téma zvolené pro letošní ročník **Úloha ilustrace v dět-**

ské knize bylo společné pro Festivalový den dětské knihy i pro oba konferenční dny. V úterý 30. října přednesly úvodní slovo Mgr. Blanka Konvalinková, ředitelka Krajské vědecké knihovny, a Dagmar Helšusová, předsedkyně Sdružení pro veletrhy dětské knihy v Liberci.

Paleta přednášejících byla pestrá. Za konferenčním pultem se střídali autoři dětských knih, ilustrátoři, dětský psycholog, pedagogové, kurátorky z Oblastní galerie v Liberci i autorky projektu Brána ke vzdělávání. Nejen o plynulý běh konference, ale i o doprovodné slovo a odborné komentáře k jednotlivým příspěvkům prvního dne se postarala PhDr. Lenka Václavíková Helšusová, PhD.

Z různých pohledů, především na základě zkušeností z vlastní tvorby a praxe, zaznívaly z úst přednášejících příspěvky, které pozici ilustrace v dětské knize hodnotily.

1. den konference

První slovo dostaly kolegyně z Oblastní galerie v Liberci Mgr. Adéla Pomothy a Mgr. Markéta Kroupová. Nechaly posluchače vhlédnout do tradice a historie výstav ilustrátorů dětských knih a doprovodných programů, které galerie organizuje. Potvrdily, že estetický potenciál ilustrace formuje cit dětského čtenáře pro výtvarné umění.

Svým příspěvkem upoutala pozornost posluchačů Mgr. Zuzana Štěpanovičová, která přiblížila tvorbu Květy Pacovské. Po právu světově uznávané ilustrátorce přiznala zásluhu na tom, že právě její autorské knihy změnily status obrázkové knihy pro děti na status *Art book, umělecké knihy určené dětem*.

Konferenční námět ve svém příspěvku krásně rozvinula akademická malířka Renáta Fučíková. Ze zkušeností

autorky ilustrací i textů, ale i matky dospívajícího dítěte, hovořila o absenci citové výchovy ve školách a v naší společnosti obecně. Děti jsou přesycovány množstvím přesných údajů především z exaktních věd, a proto je velmi důležité dosažení vyváženosti, k níž bezpochyby přispívá i kvalitní knižní ilustrace.

Pohled dětského psychologa na zadané téma prezentoval PhDr. Václav Mertin. Ve svém příspěvku zdůraznil význam zrakových podnětů pro předškolní a školní dítě. Připomněl důležitost propojení textů s obrázky.

Nad hodnotami knižní ilustrace se ve svém příspěvku zamyslel i Tomáš Řízek, autor ilustrací dětských knih. *„Myslím si, že ilustrování dětských příběhů je pro nás dospělé opravdu hledáním jakéhosi „ztraceného ráje“... který má za úkol zprostředkovat dětem zachování jejich ráje co nejdéle...a zároveň připra-*

vit dětského čtenáře na jeho nevyhnutelnou ztrátu. Toto vnímám jako základní klíč k uchopení dětského světa.

„Jak namalovat slovo?“ byla otázka, na kterou ve svém příspěvku posluchačům odpovídala autorka dětských knih Daniela Krolupperová.

Právem získal velkou pozornost příspěvek Mgr. Ivy Vykypělové, která ilustraci využívá jako nástroj při výuce výtvarné výchovy. Obrázky vybraných autorů dětských knih jí slouží jako zdroj inspirace, motivace, poznání a tvůrčího podnětu při hodinách výtvarné výuky na umělecké škole.

O projektu Brána ke vzdělání, v rámci kterého jsou na školách zakládány školní čtenářské kluby, ve kterých mají knihy a ilustrace pro děti taktéž důležitou roli, hovořily Mgr. Irena Poláková spolu s Mgr. Evou Bělinou. Zkušenostmi z liberecké Základní školy U Soudu příspěvek doplnila Radka Vojáčková.

Závěrečný příspěvek přednesla doktorka Jana Čeňková, která rovněž podtrhla nezastupitelnou úlohu ilustrace v dětské knize a jako příklad si zvolila dílo Petra Sise, konkrétně knihu Červená krabička. Informovala, že právě Petr Sís získal cenu Hanse Christiana Andersena za rok 2012, která představuje nejvyšší mezinárodní ocenění pro tvůrce knih pro děti a mládež za celoživotní dílo.

2. den konference

Druhý konferenční den přivítal posluchače Doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc., děkan Přírodovědně-humanitní a pedagogické fakulty

TUL, a Mgr. Jarmila Sulovská, didaktička českého jazyka a literatury na Katedře českého jazyka a literatury.

Dr. Hana Zelenáková z FF Univerzity Konstantína Filozofa v Nitre připravila pro účastníky konference seznámení s ilustracemi slovenské výtvarnice Viery Bombové a uvedla je do kontextu se slovenským folklórem i cizími kulturami.

Svým příspěvkem posluchače velmi zaujala její kolegyně dr. Marianna Čechová, která českým posluchačům

přiblížila slovenského ilustrátora Vincenta Hložníka. Provedla komparaci tragicky laděných Andersenových pohádek s jejich výtvarným doprovodem. Účastníci konference si tak mohli porovnat slovenské pojetí ilustrace s českými ilustracemi téhož díla, jejichž autorem byl Jiří Trnka.

Dr. Petr Šrámek nadchl posluchače svou prezentací týkající se antologie

Hrábky drápky odpadky – Krasohled české literatury 19. století pro děti. Jako editor porovnal ilustrace Chruďoše Valouška s ilustracemi A. Skálové, R. Přenosilové a A. Zemanové, které doprovodily předchozí antologii Nebe peklo ráj.

Dr. Brázdová-Toufarová z FF Univerzity Palackého v Olomouci svým vystoupením přispěla k rozšíření literárních obzorů v oblasti nizozemské literatury pro děti. Nabídla pohled na současnou nizozemskou knihu, zejména na autory-ilustrátory, jejichž knihy byly přeloženy i do češtiny.

Dr. Jana Bednářová z Katedry primárního vzdělávání FP Technické univerzity v Liberci představila symboliku barev užitých ilustrátory Jiřím Trnkou, Daisy Mrázkovou a Martinou Skalou v knihách pro děti.

Příspěvek Mgr. Zuzany Šindlerové z Univerzity Palackého v Olomouci se zabýval tím, jak může ilustrace ovlivnit percepci žáků a zaktivizovat je ke kritickému myšlení. Nastínil i některá konkrétní cvičení, jejichž pomocí je možno toho dosáhnout.

Mgr. Pavlína Líšovská z téže univerzity se zaměřila na uplatnění mezipředmětových vztahů v literární výchově, zejména ve spojení s výtvarnou a hudební, popř. dramatickou výchovou. Účastníci konference měli možnost se seznámit s výsledky workshopu, v němž byla propojena poezie s hudební a výtvarnou výchovou.

O závěr se postarala Mgr. Jarmila Sulovská z Katedry českého jazyka a literatury FP Technické univerzity v Liberci. Prezentovala možnosti využití interdisciplinárních vztahů a vyjád-

řila nutnost zapojení estetické výchovy do hodin literární výchovy. Zejména vyzdvihla význam ilustrace pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

Všechny příspěvky, které na letošní konferenci zazněly, byly nejen zajímavé, ale jsou i přínosem pro činnost knihovníků, vědeckou práci odborné veřejnosti i pro rozšíření vědomostí studentů.

Taňa Kuželková

Stáž v Jelení Hoře

Stáž dvou pracovnic Krajské vědecké knihovny a kolegyně z Městské knihovny v Jablonci n. N. se konala ve dnech 12.–14. listopadu 2012 a jejím cílem bylo získat informace o polském knihovnictví a načerpat nové nápady pro naši práci. Stáž pořádal Euroregion Nisa.

Po příjezdu do Jelení Hory nás přivítala paní J. Jagodzinska s paní ředitelkou knihovny A. Raczek. Následovala prohlídka knihovny a následně procházka městem vedená pracovnící z Informačního centra Jelení Hory a zakončená ubytováním v hotelu Baron. Druhý den jsme procházeli jednotlivá oddělení knihovny, kde jsme si vzájem-

ně vyměnili zkušenosti a jiné informace o naší práci v knihovně. Navštívili jsme např. studijní, informační, regionální, dětské a všeobecné oddělení, dále též sklady a oddělení zpracování. Knihovna v Jelení Hoře se skládá ze tří pater a je propojena s budovou filharmonie. V prvním patře se nachází všeobecné oddělení, na druhém patře studijní

s čítárnou na třetím patře dětské. Přestože knihovna není nijak zvlášť velká, může se pochlubit kamerovým zabezpečovacím systémem. V přízemí je po celou dobu provozu pracovník ostrahy, který pomocí monitorů sleduje jednotlivá oddělení. Tato služba je plně hrazena z rozpočtu knihovny. Stejně jako naše knihovna i tato je zapojena do různých projektů na podporu čtenářství.

Poslední den jsme vyrazili do městečka Karpacz, kde jsme také kromě knihovny navštívili muzeum hraček. Po návratu do Jelení Hory jsme absolvovali prohlídku digitálního oddělení v Jelení Hoře a posledním místem, kam jsme zavítali, bylo Krkonošské muzeum s místní knihovnou.

Kateřina Kořínková
Romana Řezníčková

Noc s baterkou 2012

Stalo se to 1. října 2012. Více jak hodinu již byla knihovna zavřená, přesto před vchodem přibývalo lidí. Bude snad otevřeno i v noci? Budova však byla ponořená do tmy. Najednou se vchodové dveře otevřely a ven vyšly dvě ženy v černém a zvaly čekající dál. Do temné haly se nahrnul hlouček nedočkavců. Dveře za nimi zaklaply. Již nebylo cesty zpátky.

Jako kouzlem se před nočními návštěvníky objevila postava v čínském oděvu. Lámanou češtinou je oslovila, aby ji následovali. Proslulý soudce Ti je pozval na neobvyklou túru v čase i prostoru. Zatímco skupina tiše opouště-

la halu, ozval se pronikavý hlas. Jakási starší osoba s baterkou v ruce halasně vítala jednu mladou dámu. Ano, ano, Jane Marplová sice očekávala návštěvu synovce Raymonda Westa s jeho přítelkyní, ale v doprovodu dětí, nikoliv dospělých. Vikář ze St. Mary Mead připravil pro děti napínavou hru, a tak slečna Marplová usoudila, že když už ti lidé vážili tak dalekou cestu, nepošle je domů. Raymond bohužel nedorazil, neb byl narychlo odvolán šéfredaktorem k nějaké aféře. Když se vše vysvětlilo, vydali se i oni na cestu.

Ačkoliv někteří jedinci byli vybaveni baterkou, skupiny se pohybovaly tmavými, známými i neznámými prostorami. Na několika místech se překvapivě setkali se životem. Postavy z detektivek na chvíli ožily ve světle lampiček a úkolem nočních návštěvníků bylo uhodnout, koho že to právě viděli, případně jakého detektivního příběhu byli svědky.

Postupně skupiny prošly půjčovnami, sklady i dalšími „útrokami“

knihovny, kam se noha návštěvníkova běžně nedostane, aby se setkali se čtenářkou Stepheny Kinga, radou Vacátkem a Ančkou Paraplíčko, s Herculem Poirotem a slečnou Debenhamovou, Philem Marlowem a ženou se stříbrnou parukou, Sherlockem Holmesem a slečnou Lyonsovou, v doprovodu psa baskervillského. Na konci nahlédli do nebeské soudní síně, kde rozmlouval Bůh s vrahem Kuglerem, zatímco se soudcové radili, jaký trest mu uloží. V přítomnosti Velkého sálu, kde se znovu všichni shledali, vyslechli zvukovou hádanku – rozhovor sestry Charity s Václavem Babinským v podání Jany Hlaváčové a Radoslava Brzobohatého.

Nic není na světě zadarmo, a tak se návštěvníci zapotili u detektivního kvízu. Vítěz uhodl ze sedmnácti otázek patnáct, na druhém místě bylo správných jedenáct odpovědí. Třetí místo, tedy deset správných odpovědí, patřilo

třem účastníkům. Během hodnocení kvízu došlo k záhadnému zmizení. Slečna, která si měla vyzvednout třetí cenu, se stále pohřešuje. Přítomnost věhlasných detektivů však nechala všechny v klidu. Věříme tedy, že dotyčná zmizelá bude brzy nalezena živá a zdravá.

Následovalo malé pohoštění. Servírovaly se rakvičky či perník. Káva, nikoliv ze spolku, čínský čaj nebo voda, mylně považovaná za domácí pálenku.

Pak už jen společné foto a rozloučení. Návštěvníci se rozešli do svých

domovů a postavy se vrátily do svých příběhů. Ožijí znovu, když budete chtít, a to při činnosti zvané četba, která je tou nejlepší kratochvílí.

Kateřina Trojanová

Literatour

S heslem „Projděte se Libercem ,s pistolí v zádech“ připravila knihovna 2. října pro příznivce detektivek, krimi a hororů (a literatury vůbec) akci Literatour, procházku se šesti zastaveními v horním centru Liberce, z nichž některá byla ve spojení s literaturou opravdu neobvyklá. Na každém místě známá osobnost četla úryvek ze světové nebo české literatury. Texty na sobě byly nezávislé, posluchač si mohl zvolit trasu dle vlastní chuti. Akce se zúčastnilo na padesát zájemců.

V 17.30 začala Literatour v Severočeském muzeu, kde mezi vitrínami se zvířecími lebkami herec divadla F. X. Šaldy Jiří Bartoš Sturc předčítal z knihy Brama Stokera Dracula. O půl hodiny později mohli posluchači slyšet herečku Naivního divadla Marké-

tu Sýkorovou ve Střední průmyslové škole strojní a elektrotechnické s úryvkem o smrti experta na počítačové hry (J. D. Robb: Fantazii se meze nekladou), v budově bazénu nechal herec Martin Polách (DFXŠ) nahlédnout do trýznivých myšlenek čtyřicátníka Humberta (Vladimir Nabokov: Loli-ta). V 19.00 si mohli účastníci akce poslechnout neuvěřitelný příběh z Asie z knihy Daniela Kehlmana Sláva v podání herečky Markéty Tallerové (DFXŠ) v prostředí sídla Policie České republiky v Pastýřské ulici. V Krajské vědecké knihovně se pak měli možnost dozvědět z povídky Tomáše Heřmana Dobrou noc, paní knihovnice (z knihy Zuby nehty), kterou přečetla herečka Michaela Homolová (ND), co se děje v knihovně po zavírací době. Šestá zastavením bylo Knihkupectví a antikvariát J. Fryče v Pražské ulici, kde herec Naivního divadla Marek Sýkora četl úryvek z knihy Lawrence Blocka Zloděj, který si myslel, že je Bogart.

Celá akce se konala v rámci projektu „Živá paměť města Liberec-Reichenberg“, takže se posluchači mohli dozvědět i něco z historie jednotlivých míst a budov, kde se čtení konala. Na akci spolupracovala také LOS a Knih-

kupectví a antikvariát J. Fryče, projekt byl finančně podpořen Česko-německým fondem budoucnosti a vzdělávacím programem EU Mládež v akci.

Martina Sanetříková

3. ročník fotbalového turnaje

Na druhou listopadovou sobotu připadl již 3. ročník fotbalového turnaje, který přilákal zatím největší počet účastníků. Vítěz předchozího turnaje má milou povinnost turnaj zorganizovat, a tak naše knihovna – jako loňský vítěz – měla tu čest pozvat na hřiště Základní školy v Barvířské ulici účastníky minulých ročníků v podobě týmů Liberecké občanské společnosti a Zoologické zahrady a nováčky, kteří se rekrutovali z Krajského úřa-

du Libereckého kraje, Severočeské vědecké knihovny v Ústí nad Labem, Brusírny Preciosa a složeného týmu Real Top Praha + Slavoj Houslice. Na rozdíl od minulých ročníků jsme se z vyhráté tělocvičny vydali na kluzká venkovní hřiště, kde jsme i navzdory pošmournému počasí předváděli výkony na hranici svých možností – tzn. pro pobavení přítomných diváků to jistě muselo bohatě stačit. Mnohdy víc než kopnout míč do branky byl problém udržet se na nohou či zastavit v co nejkratší vzdálenosti od hřiště, prostě listopadový termín a navlhlá „umělka“ udělaly své, což nikomu z účastníků nevadilo, aspoň zápasy dostaly patřičný náboj. Vítězem turnaje a příštím pořadatelem se stal tým Brusírny Preciosa, tým, který nezůstal nic dlužen svému názvu a hrál pěkně od podlahy. Čtyři výhry, 1 remíza a 1 porážka stačily loňskému obhájci – Krajské vědecké

knihovně v Liberci – ke krásnému druhému místu a se třetí příčkou se musel spokojit Liberecký krajský úřad. Černý kůň turnaje – Real Top Praha + Slavoj Houslice – předvedl řadu výborných hereckých etud, bohužel, na stupně vítězů to nestačilo. Již nyní se těšíme na příští ročník, který by se měl konat v příznivějším zářijovém termínu a kde se určitě pokusíme navrátit knihovně zlatou pozici.

David Vánský

Telegraficky

1. 11. 2012

Čaj o páté

Tento den knihovna slavila 10. výročí otevření Britského centra. Během dopoledne si mohli budoucí uchazeči o cambridgeskou zkoušku z angličtiny vyzkoušet, jak „chutná“ speaking a že se vlastně nemusejí bát.

V půlhodince před pátou byly proneseny gratulace a od pěti spustila skupina Alastair říznou skotskou hudbu a gratulanti se mohli zakousnout do výtečných sušenek, které byly pro tuto příležitost speciálně upečeny naší kolegyní Barborou Edwards, k tomu

se popíjel anglický čaj – s mlékem či bez.

Od půl šesté pokračoval program v Malém sále, kde v rámci hudebního pořadu Letem světem pan Prchal vyprávěl o Paulu McCartneym. Na beatlesovské vlně se pak znovu svezli ti, kdo přišli na promítání filmu Martina Scorsese George Harrison: Living in the Material World. Jednalo se o libereckou premiéru. Našlo se hodně lidí, které neodradila stopáž 208 minut. A tak pokud máte k Beatles blízko a k Georgeovi obzvlášť, zajděte se na film podívat do kina!

Akci připravovala knihovna ve spolupráci s British Council v Praze.

5. 11. 2012

Michael Londesborough a jeho chemicko-fyzikální show

V rámci Týdne vědy a techniky se konala přednáška známého popularizátora chemie, fyziky a vědy vůbec Michaela Londesborough.

Sál byl do posledního místečka zaplněn – však se také museli diváci registrovat a my jsme museli bohužel několik žádostí odmítnout kvůli omezené kapacitě sálu.

Původně sice měl Michael mluvit o tajemství skrytém v atomech, ale nakonec zopakoval s mírnými úpravami svou loňskou přednášku o energii. Opět velmi názorné, poučné a zábav-

né. V Michaelovi se snoubí tři důležité věci – dokonale ovládá obor, jednoduše vysvětluje a je úžasný showman.

Akci připravovala knihovna ve spolupráci s British Council v Praze.

7. 11. 2012

1000 mil Česko-Slovenskem vyprávění, film a slideshow

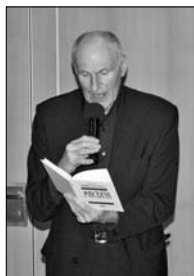
Cyklistický závod napříč Česko-Slovenskem měl v letošním roce svůj druhý ročník. Pořadem provázal zakladatel závodu Jan Kopka, který se zúčastnil mnoha podobných podniků ve světě. Účastníkům letošního ročníku opět připravil mnoho horkých chviliek na trati, což nakonec mohli „zažít“ i diváci v sále, protože shlédli krátký film z letošního ročníku a také komentovanou slideshow. Spolu s Janem Kopkou se o své zážitky podělili Martin Šebánek, vítěz kategorie běžců, Martin Trojan, vítěz kategorie nad 40 let a Vladka Vozáková, vítězka kategorie žen.

„Kopkovi by měl někdo vysvětlit, že ta růžová čára na mapě kolem republiky není cyklostezka,“ vzkázal jeden z účastníků zakladateli závodu Janu Kopkovi. Přes všechny prožité trable

na trase se však už všichni těší na třetí ročník, který se pojedje ze Slovenska do Česka.

8. 11. 2012

Pan Shakespeare a pan Hilský znovu na návštěvě u nás

Již po čtvrté jsme se mohli těšit z přítomnosti těchto dvou pánů. Tentokrát byla pozornost zaměřena na komické v tragédiích a tragické v komediích.

Zdánlivě absurdní téma. To jen do té doby, než je uchopil pan profesor Hilský, aby přítomným vyložil, že tuto zdánlivou nesmyslnost Shakespearovy hry záměrně obsahují, a činí je proto nadčasovými.

Akci připravovala knihovna ve spolupráci s British Council v Praze.

15. 11. 2012

Příběhy lužických rozhleden

Krajská vědecká knihovna v Liberci se stala místem setkání pro ty, kteří chtěli být mezi prvními, komu autoři Marek Řeháček, Jan Pikous a Petr Kurtin představí svoji novou knihu Příběhy lužických rozhleden.

„Lovci rozhleden“ věnovali podvečer povídání o výpravách do Lužických hor, kde se seznamovali s historií, obyvateli a příběhy místních rozhleden.

Nevynechali ani kulinářské zážitky, kterými si cesty zpříjemňovali.

Popisovali své pocity z výstupů na ochozy „dobytych“ rozhleden skýtařících úžasné výhledy do kraje, který rychle poznávali, a tak trochu se jim „zadíral pod kůži“.

Na závěr nechali knihu pokřtít od osob jim blízkým a pozvali své příz-
nive na sklínku moku a ochutnávku
specialit, kterým při svých putováních
přicházeli na chuť.

Kateřina Trojanová, Táňa Kuželková

Francesca Donzelli

Rozhovor s dobrovolnicí projektu Evropské dobrovolné služby

Proč jsi se rozhodla vydat jako dobrovolnice právě do České republiky? A proč právě do knihovny?

Abych pravdu řekla, nerozhodovala jsem se podle země nebo města, kde bych chtěla pracovat jako dobrovolnice, ale na základě projektu. Ve skutečnosti když jsem si přečetla ten, který nabízela knihovna v Ústí n. L., okamžitě jsem se přihlásila;

samozřejmě jsem byla zvědavá i na Českou republiku, protože jsem tu nikdy nebyla.

Mým zájmem bylo pracovat v knihovně nebo kulturní organizaci, protože to byl jeden z mých studijních oborů v Itálii. Během svého studia jsem také krátce pracovala v knihovně.

Co mám na této práci nejraději je, že mohu organizovat kulturní akce a být v kontaktu s lidmi, což mi tento projekt skutečně nabízí!

Jaké knihovny v ČR jsi navštívila?

Mohla jsem navštívit knihovnu v Ústí n. L., kde jsem pracovala, a také v Praze, Děčíně a Táboře. Strávila jsem dva dny v knihovně v Liberci a připadala mi velmi moderní a příjemná pro lidi, se spoustou služeb pro čtenáře! Kolegové se ke mně chovali velmi mile a skutečně jsem si tu připadala jako velmi vítaný host!

Vnímáš nějaké rozdíly mezi českými a italskými knihovnami? (fungování, nabídka služeb apod.)

Ano, samozřejmě jsou tu nějaké rozdíly.

V Itálii máme knihovny, které jsou „Národní“. Jsou to nejdůležitější knihovny, které uchovávají staré a vzácné knihy. Např. jsem pracovala v knihovně v Pavii. Ta je umístěna ve staré budově a její sbírka je skutečně významná. Bohužel si myslím, že tento typ knihoven se nevěnuje tolik čtenářům, protože hlavní snaha je uchovávat knihy než pořádat akce pro lidi.

Druhý a odlišnější typ knihoven jsou samozřejmě městské (obecní) knihovny. Jaká knihovna je a jestli pořádá různé akce pro lidi záleží na městě nebo její organizaci.

Další rozdíl mezi knihovnami v ČR a Itálii je ten, že u nás jsou zdarma veškeré služby, neplatíme žádné poplatky. Můžeme si také zdarma půjčovat DVD či dokumenty z jiných knihoven.

Co se Ti v Liberci nejvíce líbilo?

Myslím, že Liberec je kombinací starých budov a nové architektury. Sice není v cizině tak známý, ale stojí za návštěvu!

A ke knihovně... Mohu říct pouze dobré věci, protože knihovna je jednou z nejlepších, jaké jsem viděla! Myslím, že vaši čtenáři mohou být skutečně vděční. Je velmi lákavé sem jít, jednak je to krásné místo a také prostředí ke čtení, studiu či bádání, ale také k potkávání lidí nebo k účasti na četných akcích. Kéž bych měla takovou knihovnu v našem městě!

Co budeš dělat po návratu do Itálie?

Vracím se skutečně brzy do Itálie, na začátku prosince. Hodně mne mrzí, že odjíždím, cítím se tu velmi dobře!

Mám chuť si najít práci v kultuře, možná zase v knihovně nebo v nějaké organizaci. Chtěla bych zůstat v Itálii, ale nebude pro mne problém přestěhovat se do ciziny, ale příště spíše do země, jejíž jazyk budu znát. To je to, co bych chtěla dělat, ale realita může být úplně jiná, protože nyní je těžké sehnat práci. Ale budu se snažit uskutečnit svůj sen a myslím si, že zkušenost získaná v ČR mi v budoucnosti pomůže.

Tvoří knihovníci a přátelé knihovny

Jiří Bartoš Sturc – Všelihakosti

REFLEXE

Doba pokročila,
smrti jsme zas blíž,
kdysis byla lepou vílou,
dneska tlustá díž.

PANÍ POŠETILOST

Dáma věčně namol,
je paní Pošetilost.
Má šněrovačku staženou,
v níž tají svou tylost.

Však ať se sváže sebevíc,
ten korzet vždycky rupne
– jí na čas zrudne líc –
a znovu si jej dopne.

* * *

V příkrých stráních a tmavých skalách
tmavé a příkré myšlenky číhají na člověka.
Pak skočit mu na záda a odporně vpít se
temnoty touha je odvěká.

Však z nedostatku světla snad
skok ne vždy se zdaří.
Myšlenka zlá tak nárazem o zem
zla plán zmaří.

A tak se temnota stěhuje do měst.
Tam je dost světla a slunných cest.
Tam doprostřed duše se skoky trefuje.
Skvěle nás ovládá a směle panuje.
Hle, ty příkré stráně a tmavé skály
jistější jsou – kupodivu!
Ta ponurost nás jen varuje:
Běda, kdo nenosí si vlastní světlo v duši!
Riskuje a prohraje!

...A JEDNA INSPIRACE RENEŠANČNÍ

Když měsíc se dotkne rtů
a stříbrný paprsek tančí v řasách,
toť znamená,
že do srdce šípu zásah
Amor nám povede.

Jen ať si střelí tlustý hošík,
jak nejlépe dovede.
Já luně závěs zatáhnu.
Pak zchladím se na verandě.
V posteli se natáhnu.
A bude mít po srandě.

* * *

Život je dokonalý malíř
a my jen přes rameno šmírujem mu do palety.
Jeho dílo jasné slunné,
někdy tmavne s léty
a mnohým jen šedou barvou maluje.
A ti se ptají:
Proč právě nám,
barvy své tají?
Nehájí se!
Jen občas trochu hrubě,
nám tu svou paletu,
rozmaže po hubě:
Víš co maličký?
Namíchej si vlastní barvičky!

* * *

Nikdy jsem nepochopil vodu,
čím uplatila slunce, že čerpá jeho třpyt.
Vím, že se neubráním jejich paktu svodu,
ti smyslů sprostí okupanti, co nelze bez nich žít.

VERŠOVÁNKY PŘÁTELŮM

* * *

Chci být rek, a budu jím!
Však slýchávám:
„Ale jděte, co proboha s tím v dnešním světě?“
Jiný hlas mi ovšem říká:
„Lidé sněte!“
To mne se týká!
Jen tak tě předem nepohřbím, milovaný světe!

* * *

Je pravda, že sluníčko
do révy se promítá,
však lidských ratolestí
má též ve světě dost.

Po úsměvu rozezná se
lidská duše barvitá
a nejlíp oceníš ji,
když jsi její host.

Jen víc takových slunečníků,
jen houšť, neb zdá se mi,
že bez nich poušť –
a s nimi ráj na zemi.

* * *

Po stráních vítr věje,
občas silně, ale hřeje,
... a snad síla jeho v jistá období
své velké oči modré
slzami si ozdobí,
těmi, co pramení jen z duše dobré.

PATHOS VLASTENECKÝ...

V tom kraji hornatém,
kde Labe k Sasům míří,
řada kopců mohutných
ku oblakům vzhlíží.
Tam, co divné moci stín,
i hora Sedlo stojí
a vzácné duše snůlků
trpělivě hojí.

JIRÍ BARTOŠ STURC pochází z Mladé Boleslavi. Vystudoval hudební vědu na filozofických fakultách v Olomouci a Brně, kde se rovněž věnoval skladbě, klasickému zpěvu a herectví. Od roku 2006 je členem operního souboru divadla F. X. Šaldy. Přednáší na kulturněhistorická témata, publikačně se věnuje převážně dějinám raného novověku a kultuře českého baroka, které je i pro jeho vlastní tvorbu velkým inspiračním zdrojem stejně

jako přírodní a kulturní památky. Jako skladatel tvoří zejména hudbu jevištní, či k animovaným filmům, je autorem také několika komorních dětských oper, v nichž se úspěšně uplatňuje i jako textař. Z pozice pracovníka Národního památkového ústavu vyvíjí pravidelnou přednáškovou činnost na FF UK, kde rovněž v současnosti dokončuje historická studia. Je znám jako vytrvalostní běžec a propagátor otužileckého koupání.

Z regionu

Knihovnik/Knihovnice Libereckého kraje

Vítězka Eva Kordová

Regionální organizace Svazu knihovníků a informačních pracovníků Libereckého kraje se rozhodla letos poprvé udělit ocenění nejlepším knihovnicím a knihovnicům, kteří v uplynulém období dosáhli výjimečných výsledků v knihovnách Libereckého kraje, realizovali zajímavou aktivitu nebo se trvale věnovali činností, které přispěly k rozvoji obce nebo knihovnictví samotného. Snahou bylo upozornit veřejnost na osobnosti, které za těmito aktivitami stojí a poděkovat jim za jejich práci. Soutěž byla vyhlášena ve dvou kategoriích – **Knihovnik/Kni-**

hovnice roku a **Celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji**. Návrhy zasílali jak knihovníci, tak veřejnost, časté byly i hlasy starostů jednotlivých obcí, kteří ukázali, že si dobré práce v knihovnách váží.

Kdo tedy byl nominován?

Lenka Barochová

Obecní knihovna v Košálově

Pracuje v knihovně téměř dvanáct let a za tu dobu výrazně zlepšila veřejné knihovni a informační služby. V roce 2005 se zasloužila o páté místo v ocenění Ministerstva kultury „Knihovna roku“, v letošním roce knihovna získala pěkné druhé místo. V obci působí jako učitelka v mateřské školce a nemalou měrou se podílí na rozvoji kulturního života v obci.

Miroslava Beranová

Obecní knihovna v Jindřichovicích pod Smrkem

Knihovna se pod jejím vedením stala vyhledávaným místem zejména pro nejmenší čtenáře, které dovede motivovat k četbě mnohými aktivitami.

Beáta Ceéová

Obecní knihovna Dlouhý Most, okr. Liberec

Za krátkou dobu působení rozšířila a zkvalitnila služby knihovny, zajistila její vybavení moderní výpočetní technikou a tvoří webové stránky knihovny. Podílí se v mnoha organizacích na společenském životě obce.

Marie Fabiánová

Obecní knihovna ve Skuhrově u Železného Brodu

V knihovně působí od roku 2007 a od té doby zde vytvořila díky své vstřícnosti malé společenské centrum, kde se schází kromě čtenářů i členové internetového kroužku. Pracuje s dětmi, pro které připravuje různé akce, pravidelně doplňuje webové stránky knihovny.

Renata Hajnová

Obecní knihovna Nová Ves

V roce 2011 převzala knihovnu ve značně neuspokojivém stavu a v rámci svého volného času z ní vytvořila velmi hezké a příjemné místo. Stará se o webové stránky knihovny.

Svatomíra Hendrychová

Městská knihovna v Semilech

Nastoupila do semilské knihovny ihned po škole a je zde již téměř padesát let. Během té doby působila na všech pracovištích, zaučila řadu mladých knihovnic i z okolních měst. V roce 1995 po rozdělení okresní knihovny byla jmenována do funkce ředitelky nově vzniklé Městské knihovny Semily. S tím byla spojena řada organizačních změn, které zvládla bez problémů ku prospěchu městského knihovnictví. Velkou zásluhou byla její dlouholetá snaha o vhodnější umístění knihovny, která vyústila přestěhováním všech oddělení do jedné budovy. Usilovala vždy o propagaci knihovny a knihovnictví ve všech médiích a dlouhá léta vede kroniku knihovny. Po odchodu do důchodu pracuje v oddělení Regionálních funkcí. Je jí vlastní vytrvalost, úsilí

a láska ke knihovnictví, které jí je celoživotním koníčkem.

Mgr. Eva Kohlerová

Obecní knihovna v Družcově

Knihovnu vede od roku 1975. Pro čtenáře pořádá různá setkání a výlety, věnuje se zejména seniorům, v případě potřeby dochází za čtenáři s knihami i domů. Dlouhá léta vedla i školní knihovnu v Osečné.

Eva Kordová

Městská knihovna v Turnově

V roce 1972 nastoupila po studiu knihovnictví do Knihovny Antonína Marka v Turnově. Působí zde nepřetržitě čtyřicet let a výčet jejích aktivit je opravdu široký. Pracovala v oblasti regionálního knihovnictví, věnuje se především práci s dětským čtenářem, stejně tak intenzivně ale věnuje čas seniorům a organizuje literární a mnohé další kulturní pořady pro širokou veřejnost. Její každodenní práce přesahuje rámec běžné činnosti. Desítky let vede literárně dramatický kroužek pro děti a mládež Turnovský Granátek. Je členkou výkonného výboru SKIP ČR a předsedkyní Klubu dětských knihoven Libereckého kraje. V této funkci je velkou inspirací pro ostatní knihovníky, které se snaží podněcovat k dalším aktivitám. Je velmi aktivní v kulturním a politickém životě města, kde je členkou zastupitelstva a radní Turnova.

PhDr. Dana Kroulíková

Městská knihovna v České Lípě

Pracuje jako ředitelka městské knihovny, od roku 1990 je členkou

SKIP, kde již dva roky velmi aktivně působí ve funkci předsedkyně liberecké organizace. Současně je i členkou výkonného výboru SKIP ČR.

Mgr. Valentýna Kubáčková

Městská knihovna v Tanvaldě

Vedoucí městské knihovny usiluje o zkvalitnění informačních technologií a služeb, věnuje se dětem a má mimořádný lidský přístup ke všem čtenářům.

Zdeněk Pavlíček

Místní lidová knihovna v Heřmanicích (okr. Liberec)

Zdejší knihovníkem se stal v roce 1967 a knihovnu vede dodnes. V roce 1980 a 1986 ji svou prací zajistil titul Vzorná lidová knihovna. Díky snaze stále se odborně vzdělávat dovedl zachytit nové trendy v knihovnictví. O vysoké úrovni jeho služeb svědčí skutečnost, že v roce 2004 byla knihovna nominována na cenu Knihovna roku a v roce 2006 přispěla k zisku 3.místa v celostátní soutěži Vesnice roku. Pro obec pracoval i v zastupitelstvu, byl předsedou Osvětové besedy a stál vždy za veškerým kulturním děním v obci. Od roku 1976 stále vede obecní kroniku. Sounáležitost s knihovnickou ko-

munitou potvrzuje svým členstvím ve SKIP, k němuž se přihlásil hned po obnovení svazu v roce 1990.

PhDr. Ludmila Sýkorová

Městská knihovna ve Cvikově

Knihovnicí ve Cvikově je od roku 1978. Od této doby se knihovna začala postupně měnit ve skutečnou informační instituci. Přispěla k její reorganizaci, automatizaci a rozvoji. Má organizační talent a porozumění pro každého čtenáře.

Jiřina Tomšová

Obecní knihovna ve Svojkově

O neprofesionální knihovnu se začala starat v roce 1962 jako začínající učitelka. Působí zde tedy bez přerušení již padesát let. Dokázala za tu dobu udržet činnost na vysoké úrovni a získala za to i několik ocenění. Vytvořila z knihovny pravidelně pracující kulturní centrum v obci. Vede kroniku knihovny a svým laskavým přístupem vychovala několik generací čtenářů.

Marie Vajnerová

Obecní knihovna v Bílém Potoce

Za 26 let působení v knihovně aktivně rozvíjela čtenářskou gramotnost u dětí i dospělých. Sama se aktivně

vzdělávala v oblasti informačních technologií, se čtenáři jednala vždy milým a přátelským způsobem.

Ilona Vokounová

Městská knihovna v Novém Městě pod Smrkem

Jako uznání za celoživotní práci podal návrh na její ocenění in memoriam starosta města. Paní Vokounová pracovala v knihovně od ukončení školy v roce 1975 do roku 2011 a vždy dokázala svým přístupem a přehledem přilákat k četbě především mladé čtenáře. Byla hlavní redaktorkou Novoměstských novin, překládala, tlumočila a šířila znalosti o historii města. I přes svoji nemoc pracovala v knihovně vytrvale dál a byla stále prospěšná obci.

Rozhodování členů regionálního výboru SKIP nebylo jednoduché. Každý z nominovaných vnesl do života obce či města velké úsilí, nové nápady, přispěl ke kulturnímu a společenskému životu. Je těžké porovnat činnost ve větších a malých knihovnách, kde jsou podmínky a možnosti rozdílné. Proto se po pečlivém zvažování výbor rozhodl udělit **ocenění za celoživotní přínos v knihovnictví v Libereckém kraji** dvěma osobnostem.

Na setkání knihovníků Libereckého kraje, které proběhlo ve velkém sále Krajské vědecké knihovny v Liberci dne 11. 12. 2012 předala předsedkyně SKIP Libereckého kraje p. Dana Kroulíková tuto cenu paní **Svatomíře Hendrychové** z Městské knihovny v Semilech a panu **Zdeňku Pavlíčkovi** z Místní lidové knihovny v Heřmanicích.

Cenu **Knihovník/Knihovnice Libereckého kraje** převzala paní **Eva Korďová**.

Velké uznání a poděkování za obětavou práci, která je v dnešní společnosti velice potřebná, si jistě zaslouží všichni nominovaní. Udělení ocenění, které by se mělo stát tradicí, by tak mohlo být pro ostatní knihovnice a knihovníky motivací do další práce.

Mirka Vrbenská

Knihovní zajímavosti z České Lípy aneb Co nám uplynulé měsíce daly (vzaly?)

Snad nejzajímavějším dnem letošního roku v knihovně bylo pondělí 27. srpna. Knihovnu na náměstí T. G. Masaryka využil 1 106 uživatelů, kteří si vypůjčili téměř 4 000 knih! Kolik jich toho dne čtenáři vrátili, náš systém nesleduje, ale lze předpokládat, že to bylo obdobné číslo. No, byl to slušný přesun „materiálu“... A pak že práce v knihovně je lehká! Podobné dny nám berou hodně sil, co si budeme vykládat, ale uspokojení z toho, že knihovnu tolik lidí potřebuje a vyhledá, je obrovské.

V českolipské knihovně to opravdu není snadné – zavedli jsme novou službu, a ta nám rozhodně klidu nepřidala. Nejprve se chceme pochlubit, že jsme poslední sídlištní pobočku propojili s hlavní budovou knihovny i ostatními pobočkami. V České Lípě jsme tak

vytvořili kompletní knihovni sít, veškerý knihovni fond českolipské městské knihovny je vystaven na webu knihovny v on-line katalogu a uživatelé mají kompletní přehled o tom, kde je požadovaná kniha k dispozici apod. Pokud je kniha umístěna ve skladu, uživatel je o tom prostřednictvím katalogu přehledně a jasně informován a ihned mu katalog nabízí možnost objednání takové knihy. Dosud se stávalo, že čtenář si knihu vyhledal v on-line katalogu, přehlédl skladovou signaturu (resp. nepřikládal tomuto označení význam), přišel si do knihovny a teprve zde zjistil, že kniha je ve skladu, který je mimo hlavní budovu, a výpůjčku nelze obratem realizovat. Nyní si knihu ze skladu objedná a systém jej obratem upozorní, kdy bude kniha připravena k vyzvednutí. Mimochodem, knihy ze skladu zajišťujeme zásadně do druhého dne do 12.00.

To je ale jen kousek z nové nabídky... Služba, kterou jsme „rozjeli“ a příjemně překvapili naše uživatele, není zrovna obvyklá, ale rozhodli jsme se to zkusit. Od pondělí 1. 10. si naši čtenáři mohou půjčovat kdekoli, vracet knihy kdekoli, provádět rezervace kdekoli, samozřejmě i platit upomínky kdekoli v našich odděleních či pobočkách. Vypadá to jednoduše, ale ve skutečnosti jsme tu rozjeli obrovský knižní kolotoč, protože namísto čtenářů knihy na svá přesná místa vracíme my sami! Není to vůbec jednoduché, ale službu knihovny vnímáme jako příjemný servis pro obohacení a uspokojení vzdělávacích, kulturních i relaxačních potřeb široké veřejnosti, tedy proto. Zatím to zvládáme. Museli jsme přizpůsobit auto-

matizovaný systém (Clavius), zbystrit pozornost ve výpůjčním protokolu, zvýšit důslednost při vracení knih a promyslet (zavést) spoustu dalších, více či méně nezbytných kroků a opatření. Po dvou měsících praxe je jasné, že zkušební provoz nám postačil k tomu, abychom od nového roku najeli na ostrý režim. Na závěr je třeba uvést, že kromě hlavní budovy na nám. T. G. Masaryka fungují v České Lípě tři sídlištní pobočky a jeden depozitní sklad.

Městská knihovna Česká Lípa

Gratulace do Obecní knihovny v Košťálově

Dne 4. 10. 2012 byla v Národní knihovně ČR v Praze – v Zrcadlové kapli Klementina – slavnostně udělena cena Ministerstva kultury „Knihovna roku 2012“.

Ocenění se uděluje k ohodnocení dlouhodobých zásluh o rozvoj knihovnictví v obcích a mimořádného přínosu k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb ve dvou kategoriích – „základní knihovna“ a „významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb“.

V kategorii „základní knihovna“ obdržela hlavní cenu **Obecní knihovna Ratiškovice** za mimořádně zdařilou rekonstrukci knihovny evropského typu a nepřeberné množství komunitních aktivit; diplom v téže kategorii obdržela Místní knihovna Ostravice. V kategorii „významný počín v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb“ byla hlavní cenou oceněna **Knihovna Jiřího Mahena v Brně** za systematickou práci s uživateli s různými druhy handicapů a inspirativní přínos pro další knihovny. Diplom získala **PhDr. Bohdana Stoklasová** za mimořádný přínos k rozvoji českého knihovnictví, zvláště v oblasti implementace mezinárodních standardů a digitalizace dokumentů.

V kategorii „základní knihovna“ obdržela z rukou ministryně kultury Mgr. Aleny Hanákové diplom **Obecní knihovna v Košťálově** za rozmanitou nabídku služeb a aktivit na vysoké úrovni v nápaditém a příjemném prostředí nově zrekonstruované knihovny.

Obecní knihovna v Košťálově, kterou už řadu let úspěšně vede paní Lenka Barochová, byla odbornou komisí nominována na cenu „Knihovna roku 2012“ jako nejúspěšnější knihovna v Libereckém kraji.

Knihovna je umístěna v budově obecního úřadu. Po nedávné rekonstrukci se zásadním způsobem změnilo její prostředí a byly zprovozněny bezbariérové prostory, které slouží jako komunitní centrum obce. K vybudování nového příjemného prostředí s nápaditým a veselým vybavením významně přispěla knihovnice svou mimořádnou kreativitou. Knihovna je již plně

automatizovaná, využívá AKS Clavius. Odbornost a dobré vedení knihovny jsou viditelné i při poskytování služeb a v nabídce pestrých aktivit vzdělávací a komunitní činnosti. Ze zajímavé nabídky stojí za zmínku kurzy angličtiny pořádané přímo v knihovně, cyklus ekologických akcí, výstavy fotografií ze života obce, půjčování DVD Kronika Košťálova, pravidelná setkání Klubu moderní ženy. Úzká spolupráce je také s mateřskou a základní školou,

jednou ze zajímavých dětských aktivit je výroba lepoprela Náš Košťálov. Kvalitní spolupráce s vedením obce i dalšími subjekty a rovněž s regionálním oddělením Městské knihovny v Semilech umožňuje občanům a návštěvníkům využívání služeb na vysoké úrovni v knihovně moderního typu.

Kolegyni Lence Barochové a vedení obce v čele s panem starostou PaedDr. Miloslavem Janatou srdečně blahopřejeme k dosaženému úspěchu.

Jitka Vanclová
Městská knihovna Semily

Motto:

„Jak málo toho víme o tom, co bychom měli vědět.“ Ernest Hemingway

NADACE ŠKOLA HROU a LABYRINT BOHEMIA, o. p. s.
vyhlašují již
XI. ročník literární soutěže

ŘEKNI MI, CO ČTEŠ...

Téma: „Kniha – zábava nebo otrava...?“

(soutěž, ve které žáci škol vyjadřují svůj vztah ke knihám)

KNIHA – co pro Tebe toto slovo znamená? Máš pro ni vůbec ve svém životě místo? Zajímáš se mimo školy a kamarádů ve svém volném čase o cokoli, a právě v tom Ti třeba některá knížka pomohla posunout se dál? Nebo jsi při náhodném čtení příběhu našel/našla návod na řešení svého osobního, dosud neřešitelného problému? Co říkáš povinné četbě ve škole – je to nutné zlo, anebo Tě přece jenom něco z toho chytlo...? **To vše a spousta dalšího nás opravdu zajímá. Zajímá nás Váš vlastní náhled na četbu i psaní, Vaše zkušenosti a pocity, zkrátka vše, co pro Vás ve spojení s knížkou bylo a dodnes je důležité. Jen připomínáme – nepišete prosím žádné obsahy, seznamy atd., pouze vlastní pocity a prožitky.**

Pravidla soutěže

1. Soutěžní prací je volný literární útvar v maximálním rozsahu 2 stran formátu A4.
2. Soutěžní práce musí postihovat vztah jejího autora ke knihám a vlastnímu psaní.
3. Do soutěže budou zařazeny práce napsané čitelně rukou, strojem nebo na počítači, které budou včas doručeny určeným způsobem a ve stanoveném termínu.
4. Každá soutěžní práce musí být řádně označena následujícími údaji: jméno a příjmení, adresa bydliště, název a adresa školy, věk, třída, ročník.
5. Způsob předání soutěžních prací: poštou na adresu: NADACE ŠKOLA HROU, Jeronýmova 24/62, 460 07 Liberec 7, e-mailem: nadace@fpt.cz nebo předat osobně v zalepené obálce označené nadpisem „KNIHA-SOUTĚŽ“ na pokladnu iQparku v nákupním městěčku Centra Babylon v Liberci.

Uzávěrka příjmu soutěžních prací: 15. února 2013

Podrobné info včetně hodnotných cen na www.nsh.cz a www.labyrintbohemia.cz

Partneři: Krajská vědecká knihovna v Liberci, Centrum Babylon, a. s. Liberec, Knihkupectví a antikvariát Jaroslava Fryče v Liberci

Dialekt a německá literatura z Českolipska do r. 1945 XII.

M a r e k S e k y r a

Dnes zakončíme seriál o německých předválečných autorech Liberecka. Zmíníme několik působících spisovatelů a jako přídatek některé narozené v regionu před rokem 1800.

Wenzel Karl (psáno též Carl) **Ernst** se narodil 26. března 1830 v Liščí na Šluknovsku, působil jako suplent na reálce v České Lípě v letech 1863–1869. V této době psal povídky z českolipského prostředí, např. *Princ Marcipán*, a také studie z dějin města (*Česká Lípa před Valdštejnem a po něm*, 1865–1866). Kromě toho tiskem vyšla jeho díla *Nordböhmisches Heimat. Gedichte in der Mundart des „Böhmischen Niederlandes“* (1908), *Aus vergangenen Jahrhunderten. Erzählungen aus Deutschböhmens Geschichte* (1911), *Heitere Erzählungen* (1930) a *Gedichte* (1930). Je také autorem německého překladu písně Kde domov můj, který byl později převzat jako oficiální překlad státní hymny. Zemřel 6. srpna 1910 ve Vídni.

Alois Funke se narodil v Litoměřicích, od roku 1894 byl občasným redaktorem deníku *Deutsche Leipaeer Zeitung*, od roku 1904 stálým. Uveřejnil díla *1861 bis 1891, deutsche Kernworte aus dem Landtage von Böhmen* a *Edelworte Vater Jahn's* (1905).

Franz Hirsch se narodil ve Šluknově, do 90. let 19. století působil na vyšší

reálné škole v Č. Lípě, poté jako ředitel měšťanky v Ústí n. L., kde zemřel 25. července 1901. Publikoval ve výroční zprávě českolipské reálky v roce 1879 překlad *Racinovy Athalie*, řadu článků a básní v *Mittheilungen des Nordböhmisches Excursions-Clubs* a básně také v almanachu *Spitzberg-Album*.

Johanna Leitenberger-Wolf, matka již uvedené spisovatelky, rodačky z Horní Libchavy **Johanny Leitenberger**, se narodila 31. ledna 1818 v Praze a zemřela 5. ledna 1893 v Salzburgu. Byla učitelka a spolupracovnice řady časopisů zabývajících se ženskou otázkou.

Friedrich Lucke (27. dubna 1805, Ronov u Prahy – 8. prosince 1871, Holany) byl kněz a farář, psal příležitostné oslavné básně a spolupracoval s *Leipaeer Wochenblatt* (1858), shromáždil bohatý materiál ke kronice České Lípy pro léta 1815–1845, kterou také od 30. let psal.

Doktor filozofie **Anton Joseph Ohorn** (22. července 1846, Terezín – 30. června 1924, Saská Kamenice)

prožil dětství v Č. Lípě, kde také vystudoval gymnázium. Byl kněz, působil také jako učitel a je autorem řady děl včetně knih pro děti a divadelní hry *Unlösbar*, dále např. *Grundzüge der Literaturgeschichte* (1874), *Wanderungen in Böhmen* (1879), *In czechischen Wettern*.

Ein deutsches Lied aus Böhmens Hauptstadt (1884), *Deutsches Dichterbuch. Lebensbilder aus der deutschen Literaturgeschichte* (1897), *Aus Kloster und Welt. Das Buch meines Lebens* (1918) ad. Jeho báseň *Maienzeit* byla roku 1896 zhudebněna Peterem Gastem (Heinrich Köselitz).

Karl Josef W. Schwalb (22. října 1842, Kralupy u Chomutova) byl učitel na obecné škole a mykolog, publikoval z oboru např. v *Mittheilungen des Nordböhmisches Excursions-Clubs* či v *Mittheilungen des Vereines der Naturfreunde in Reichenberg ad.*, uveřejňoval také v 90. letech 19. století básně a vyprávění v nářečí z Horní Rokyté.

Doktor filosofie **Rudolf Wolkan** (21. července 1860, Přelouč – 16. května 1927, Vídeň) byl literární historik, dětství prožil v Č. Lípě, kde vystudoval gymnázium. Přispíval do *Mittheilungen des Nordböhmisches Excursions-Clubs* či *Allgemeine Deutsche Biographie*, byl také vedoucím univerzitní knihovny ve Vídni. Je autorem řady odborných děl, např. *Die Deutsche Literatur Böhmens* (1919) a psal i básně, uveřejněné mj. v almanachu *Spitzberg-Album*.

ROZPLYNUTÉ VLNY II.

Jsi spanilá jak vesna,
když vejde do luk, niv
a poupata všech květů
jsou v máji na obdiv.

Ta poupata a květy
jsou noty pro můj zpěv
a každým z nich rozeznám
v duši tvé záchvěv.

Emil Hansel, zřejmě z České Lípy, byl účetní ve Vídni, v březnu 1889 přicestoval do Sydney na lodi Habsburg. V září 1889 se objevil v Brisbane, v marné naději, že získá místo úředníka či překladatele, pracoval pak jako novinář v *Nordaustralische Zeitung*, zedník, dělník, komorník a výrobce papírových sáčků. Během této doby se spoléhal na finanční a morální podporu německých přistěhovalců a jeho vyprávění odhaluje síť této první generace. Popisuje různé zajímavé události, např. námořní stávkou, ztroskotání lodi *Quetta* s více než 300 oběťmi či

záplavy v Brisbane. Cestoval po australském východním pobřeží, pracoval na malých farmách německých osadníků v Ipswichi a Toowoomba, v Bingaře a v Bundabergu v cukrovaru firmy Kanaka, ale také jako vědecký asistent doktora Cobba na zemědělském ústavu Nového Jižního Walesu v Bong Bongu či na zlatých nálezistích ve West Wyalongu. V roce 1891 přijal od přátel nabídku práce v Sydney, ale i ta trvala jen krátce. V roce 1900 se stal zástupcem německého výrobce v rakouské exportní a importní firmě a pracoval také na rakousko-uherském konzulátu. Údajně v roce 1905 se vrátil se svou australskou manželkou a rodinou do Rakouska, kde publikoval svá dobrodružství pod názvem *Oben und Unten* (1912) pod pseudonymem Hans von Lippa. Výbor vyšel také v angličtině pod názvem *Ups and downs. Twenty years in Australia* (1989) a ukázky v knize *Wunderbar country. Germans look at Australia. 1850–1914* (1982).

Georg Handsch von Limus (20. března 1529, Č. Lípa – zřejmě 1578 či 1595) byl doktor medicíny a latinsky píšící básník, napsal sbírku epigramů a vydal v roce 1560 almanach českých humanistů pod názvem *Ferragines*.

Matthaeus Meißner (10. září 1543, Jablonné v P. – po r. 1600) od roku 1560 se vzdělával v Praze, 1564 se stal bakalářem pražské univerzity. Po cestě po Slezsku a Sasku působil od roku 1566 jako ředitel školy v Chomutově, později byl i městský rada. Po roce 1591 žil v Mostě. K jeho četnému, většinou rukopisnému literárnímu dílu patří rozsáhlé historické materiály, kte-

ré se staly základem pro jeho dějepisné studie a dramatické básně.

Georg Zimmermann Tectander von Gabel (1581) byl členem mise vyslané císařem Rudolfem II. do Persie v čele s vyslancem Stephanem Kakaschem. Všichni členové poselstva, až na mladého Georga Zimmermanna-Tectandra z Jabloného v Čechách, cestou zemřeli.

Ten poselství předal šáhovi a strávil na jeho dvoře několik měsíců, pak se vrátil přes Arménii do Prahy a vykonával v Budyšině službu celníka. Nešťastnou náhodou se zastřelil 14. srpna 1614 (uváděno i 1619). O cestě napsal dílo *Iter Persicum, Kurtze ... beschreibung der Persianischen Reiss: Welche auff der Röm. Kay: May: ... befelch, im Jahr Christi 1602 Von dem ... Stephano Kakasch von Zalonkemeny ... angefangen: ... durch ... zu seiner nach Prag wiederkunfft auff's Pappier gebracht*. Kniha byla vydána v roce 1610 v Altenburgu u Míšně, přetisk vydání z roku 1610 vyšel v roce 1889 v Liberci pod názvem *Reise nach Persien* s předmlouvou R. Wolkana.

Christian Keymann (uváděno též jako Keimann, 27. února 1607, Jitřava – 13. ledna 1662, Zittau) v letech 1627–1634 studoval na univerzitě ve Wittenbergu. Působil v Žitavě jako ředitel gymnázia a 1638 se stal rektorem. Psal vzdělávací díla a hymny (asi třináct), které patří k nejlepším té doby. Byly zhudebněny Andreasem Hammerschmidtem, některé, např. *Freuet euch, ihr Christen alle*, byly přeloženy do angličtiny a zhudebněny Jamesem Tilleardem (1827–1876) a H. Popem, mezi nejnámější chorály patří *Meinen Jesum laß ich nicht* (1658), který se stal základem Bachovy kantáty BWV 124, stejně jako některé další. Využili je např. také skladatelé Max Reger (Op. 67 No. 26, 1902; Op. 135a No. 17, 1914 ad.) a Sigfrid Karg-Elert (Op. 65 No 49). V roce 1646 byla publikována kolekce v Lipsku pod názvem *Mnemosyne sacra*, v roce 1658 další pod názvem *Fest-, Buß- und Danklieder* v Žitavě. Ukázky nalezneme např. v *Mitteilungen des Vereines für Heimatkunde der Bezirke Böhm. Aicha, Friedland, Gablonz, Kratzau, Reichenberg, Rochlitz und Tannwald* 1921.

Michael Theophilus Lehmann (16. prosince 1611, Č. Lípa – 11. srpna 1663, Zittau) byl teolog, od roku 1636 profesor poezie a klasických jazyků na gymnáziu ve Frankfurtu n. M. a císařský korunovaný básník. Napsal řadu děl, např. *Buß-Spiegel*, *Lessus zittanus* ad.

Franz (František) Expedit Schönfeld (1745–1807) byl představitel novočeské básnické školy, od roku 1779 působil v Zákupch, kde 27. srpna 1807 zemřel. Napsal řadu děl, např. *An den*

Jüngern Freyherrn von Schönwitz, ein Gesang (1779), *Von den Hauptabsichten der Wohlthäter und von der Verbindlichkeit der Pflegekinder des Hauses der armen Waysen zu St. Johann dem Täufer* (1779), *Von dem Einflusse der guten und bösen Geister auf den Menschen* (1779), *Zergliederung der epischen Gedichte Homer's, Virgil's, Klopstock's* (1779), *De Immaculato B. V. M. ortu...* (1780), *Von den kaiserlichen Toleranzbefehlen in Böhmen* (1782), *Die h. Monica, als eine gute Mutter vorgestellt* (1783), *Religione catholica ferventer est praedicanda, propaganda et prudenter...* (1783), *Die sogenannte Lauretanische Litaney erklärt...* (1783), *Katholische Gebeter (sic) und Gesänge zum Gebrauche der Reichstädter Kirchenkinder* (1780) a také mnoho básní a článků pod svým jménem i pseudonymem.

Augustin Zitte (1750–1785) se narodil v České Lípě a působil jako kaplan a kazatel, hlásil se však k josefinskému osvícenství a po rozchodu s církví se stal redaktorem. Roku 1783 vydal anonymně dílo *Peregrina Stillwassera (Tichošlápka) duchovní cesty po Čechách aneb Kapitola o mnišství a příspěvky k dějinám celibátu*, v němž psal o Bezdězu. Ukázku v češtině nalezneme v knize *Bezděz v krásné literatuře* (1997).

Hrabě **Franz de Paula Hartig** (1758–1797) byl státník a spisovatel, od roku 1783 majitel Mimoně a Stráže p. R. V roce 1785 uveřejnil v Ženevě cestopisné dopisy z Francie, Itálie a Anglie ve francouzštině, 1788 v Paříži *Vermischte Schriften* s básněmi. Dílo *Genesis* vyšlo anonymně.

Básně

Marie Bartůšková

ČASOPROSTORY

Vzala tě tam
kam neměla.
To místo
zestárlo s její duší.
Dřív teatrum
plné ideálů.
Dnes díry
po sedadlech.
Tam ji tehdy
získal on.
Teď si tam
přivádí tebe.
Jemu se nabízely
štíhlé větve bříz.
Tobě zbyl
zapomenutý genius loci.
Tenkrát poznala,
že ji rozechví polibek šíje,
a nyní... se to děje...

POHRANIČÍ

večer zapálím si cigaretu
fixou začervením botu
klopýtám do práce
oblíčeji nasadím cestou
jsem bez tváře
žongluju s cigaretou a rtěnkou
zasednu ke stroji
pětkrát se umyju
zavřu za sebou
a než odejdu
umažu z tabule křídový cejch
neue mädchen

VLAKEM DO DĚČÍNA

intenzivní láska k létu
ušák vykukuje z obilí
sloní skála připomíná dětství
krajina zjizvená cestičkami
hlavně lesy
pole ovci, pole krav
tak přesně rozdělená
líné kotouče sena
lužní křoviska skryjí vlákna
a uvnitř vagónu
uvnitř sebe
zase ta zjizvená krajina
čekající na má zodpovědná
rozhodnutí

SPOJENÉ OSTROVY

V mracích skrývá se tvář,
oči něžně provází mým dnem,
hlas jak potok v lese uklidňuje
bouřící duši.

V objetí propleteni jak srostlé
stromy,
milování dostává nový rozměr,
nechci jej rozervat.

LÉTO

Léto dorazilo do Liberce
dorazilo do mé duše.
Rozkopané ulice
upravené předzahrádky
ustlané matrace pod mostním pilířem.

To vše na mě řve
kam letos se vypravím za sluncem?!

Nikam. Uzamknu ho ve svém srdci.

PRVNÍ ŠKOLNÍ DEN

Ráno přispat
vyřídít pár mejlů
natřít žluté detaily
nového bytu.

Na volejbal přijít o hodinu dřív
a hlavně pozorovat klacík na zastávce
co vypadá jak krabí klepítko.

LIBEREC

sedím na rozkopaném terminálu
a trpím nedostatkem parku
lidé čekají – kouří – mluví – nudí se
čtu Respekt
škoda že dnes odpadl aerobik

PODZIM

ptáci odletěli
já zůstávám
s podzimem
se peru
překlenu
přes pláč
co namísto mě
vyprší den
zahřeje topení muž kočka
pořád je to málo
tak kreslím ptáky
co namísto mě hřejou si kosti
od všednosti daleko

vrcholky stromů
kreslí na nebi
ty nejkrásnější obrázky
motá se mi hlava
zavravorám
když
podepře mě
lesní průvodce
tak krásný a silný
větší než kdy pochopí
můžu se nechat unášet
fantaskními představami
svým laskavým hlasem
ukáže mi cestu ven
pak klidně zastavím čas
uvězněná
v jeho provazech

MARIE BARTŮŠKOVÁ (*1982, Liberec)
Vystudovala učitelství pro 2. stupeň ZŠ: český
jazyk – dějepis. Studium rozšířila o dvouletou
speciální pedagogiku. Působí jako speciální

pedagog – etoped v Dětském diagnostickém
ústavu v Liberci. Publikovala v několika čís-
lech literárně-kulturního časopisu H_aluze.
Její prvotinou je sbírka Papírová kurtizána.

Konference druhohorní fauny

V á c l a v V e s e l ý

Konference zasedala na břehu jurského moře, v místech, později v odborné veřejnosti známém jako geosynklinála Tethys. Dnes se zde rozkládá Středozemní moře.

„Jak víte,“ zahájil diskusi na konferenci *Perspektivy života na planetě v příštích borách aneb Problémy evoluce před Darwinem* předseda sekce veleještěřů Diplodocus. „Čekají nás neveselé zítřky.“ Těmi příštími horami byly míněny třetihory. „Především musíme vyřešit problém dostatečné produkce biomasy, která by zajistila výživu stále početně i velikostně rostoucí populaci plazů na planetě. Víme dobře všichni, že většina obyvatel planety jsou býložravci a že s rostoucím geologickým stářím země podstatně rostou nároky na vyživení stále většího počtu obyvatel.“

Hned zpočátku byl vypískán projev zástupce extrémně levicových býložravců, požadujících světový mír, který by v podstatě spočíval ve vyhubení šelem. Podobně ovšem pochodili i pravicově extrémistické názory, jako, zjednodušeně řečeno, všechno sežrat. Skandovaný potlesk sklidili naopak všežravci, ačkoliv z jejich projevu nevyplývalo žádné kompromisní řešení. Snad proto, že upozornili na to, že každým z obou postupů by byl významně narušen potravinový řetězec, následkem čehož by mohlo dojít k vymření jak masožravců, tak i býložravců.

„Zdá se, že pan předseda zapomněl, že už na této platformě byl tento ožehavý problém podrobně probírán a že byly naznačeny dvě možné varianty jeho řešení,“ přispěl do diskuse ptakoještěř Archeopteryx. „Jako první možný postup je omezení snášky vajec, respektive jejich využití jako potraviny pro masožravce, a tak snížení porodnosti, zejména u největších druhů plazů. Druhým možným řešením je, jak už bylo ostatně v úvodním referátu naznačeno, urychlené zahájit proces trpaslizace veleještěřů. Kdyby se to podařilo, je na dlouhou dobu po problémech s výživou. Je přece nad slunce jasnější, že taková ještěrka sežere nejméně milionkrát méně než třeba brontosaurus.“

„Promiňte, pane kolego, ale váš přehled trochu kulhá. Jak známo, ještěrka se neživí rostlinnou potravou, ale hmyzem. A potom, doposud evoluční vývoj nedošel tak daleko, aby vůbec vznikla. Ta teprve bude výsledkem trpaslizace, kterou jste ve svém příspěvku správně zmínil.“

„Děkuji vám, pane předsedo, vím, že příklad s ještěrkou nebyl zcela rigorózní, nicméně se domnívám, že pro pochopení diskutované problematiky je názorný,“ reagoval Archeopteryx.

Do diskuse se již delší dobu hlásil příslušník zcela nové vývojové větve fauny, prasavců. Výbor, který schůzi řídil, se skládal výlučně ze zástupců tradičních živočišných druhů, proto neočekával od jeho příspěvku významný přínos a vyvolával do diskuse spíše zastávce konzervativních názorů. Když se prasavec konečně prosadil, šokoval většinu přítomných svým novým pohledem na řešení globálních problémů planety.

„Vážení přítomní, milí členovci, měkkýši, obratlovci, vážení plazi, praptáci a prasavci. Ačkoliv nejmladší, dovoluji si vám nyní připomenout aspekt, který dlouhodobě není brán v úvahu, který však může, a za jistých okolností musí, mít nesrovnatelný vliv na vývoj nikoli jen živočišné říše, ale biosféry vůbec, a to s katastrofickými důsledky. Zatímco se zde již delší dobu planě plácá o vlivu prdění dinosaurů na změny ve struktuře atmosféry a následném případném vlivu na životní prostředí, o trpaslizaci ještěřů, která již stejně probíhá, opomíjíme přírodní jevy, které již prorokoval Nostradamus fossilis. Nemám na mysli konec světa, ke kterému podle něho mělo dojít na začátku jurského geologického období – a jak víme – nedošlo. Prorokoval ale mimo jiné i globální oteplení planety nebo také třetíhorní vrásnění, na jehož prahu, pokud měl pravdu, jsme. Stojí za zmínky i jeho proroctví o dobách ledových. Ty však mají přijít až ve čtvrtohorách. Tak daleko snad dnes nemusíme jít. Nicméně nemůžeme globální katastrofy tohoto druhu vyloučit. Zatímco větry veleještěřů mohou složení atmosféry ovlivnit takřka bezvýznamně, jsou zde přírodní fenomény jako sopečná činnost, pohyby kontinentů, ale zejména sekulární variace sluneční aktivity. A proti tomu jsou, promiňte, plynné exkrementy veleještěřů prostě k smíchu. Je tu však i jiná, nezanedbatelná hrozba. O čem hovořím? Řeknu to jednoduše. O globálním oteplení Země následkem kosmické katastrofy, například srážky naší planety s asteroidem nebo následkem výbuchu supervulkánu. Kdyby k takové situaci došlo, zcela se změnila podmínka pro život na planetě. Po požárech, které by následovaly, by zcela zmizela vegetace, tedy biomasa, jediná potrava pro většinu z vás. Tím dojde ke katastrofálnímu porušení potravinového řetězce a všichni, jak tady sedíme, máme po praptákách. A to je jen malá část složitě problematiky.

Nevěšte však hlavy, přátelé,“ pokračoval dál prasavec. „I zde je řešení. Jaké? Dovolím si to nazvat dosud neznámým termínem – civilní obrana. V čem spočívá? Hned vysvětlím. Nejméně postiženou částí biosféry budou živočichové a rostliny, kteří se dokáží adaptovat na život ve vodě nebo ve vzduchu. Ano, namísto trávy budou muset žrát hmyz, plankton a mořské řasy. Víím, že většině z vás se to zdá nechutné, ale pro záchranu druhů to bude nezbytné. My, prasavci, s většími a vyvinutějšími mozky, jsme již první kroky udělali. Zahájili jsme přípravy na eventualitu celoplanetární katastrofy. Takovou civilní obranu. Spočívá především v osvětě, ale hlavně ve výuce plavání, potápění a navykání na požívání mořských plodů. Pracovně jsme tento postup nazvali delfinizací. Bez naděje nejsou ani živočichové, kteří se již dnes adaptují na život ve vzduchu, tedy praptáci a hmyz. Takže na závěr opakuji: V takovém případě by se zachránil jen ten druh, který by se

dokázal adaptovat. Děkuji vám za pozornost. A druhům, které konec druhohor nepřežijí, přeji příjemnou fosilizaci.“

Po tomto diskusním příspěvku zůstali účastníci jako opaření. Nebo spíše zmrzlí. Nikdo nedokázal bezprostředně reagovat, a předseda proto vyhlásil přestávku.

„Mohl byste mi to trochu přiblížit,“ zeptal se v pauze předseda reprezentanta prasavců. „Jak jste to myslel?“

„Podívejte se, pane předsedo,“ reagoval prasavec, „třeba tamhle na obloze se právě objevila velká červená koule, proboha, ona se stále zvětšuje! Omluvte mne a nezlobte se, dopovíme si to jindy, zapomněl jsem, že mám teď zrovna hodinu plavání.“

RNDr. VÁCLAV VESELÝ (*1937, Velké Poříčiči). Vystudoval přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity. Povídky a pohádky začal psát

v seniorském věku pro svou zábavu. Některé vydal v malém soukromém nákladu pro pobavení svých přátel. Od roku 1980 žije v Liberci.

Poezie

J a k u b M a r v a n

Napil se z lahve a vstoupil dírou vyvěrající do ulice jako mytická brána dávno nežijících lidí a bohů. Po pár krocích se zastavil a přivřel jedno oko, aby rychleji přivyknul přítmi, které tam panovalo. Těžký zatuchlý vzduch se filtroval dřevým stropem jen po dešti.

Ze zvyku se dotkl prvního z opěradel a ruku držel ve stejné úrovni, zatímco pozvolna kráčel k jevišti. Velká třpytící se kaluž před pódiem byla jediným místem odrážejícím přírodní nezastřené světlo zvenčí. Po čtyřech schodech potažených vybledlým rudým kobercem vylezl na jeviště a rozhlédl se.

Rozhlédl se po dávno zašlé slávě vryté do ohořelých stěn, vyrvaných sedaček a poničených sloupů. Viděl kdysi monumentální zlatý lustr s upadanými svícný,

ve kterém hnízili havrani. Po chvíli vešel do zákulisí plného rozpadlých rekvizit a moly prožraných kostýmů.

V té tmě z nich viděl jen obrysy kopírující lidská torza a velikosti. Vrátil se na pódium,

sedl si na jednu ze dvou židlí

u nezvykle tvarovaného stolu a začal nervózně poklepávat prsty, zatímco z vázy na stole

pozvolna vytékala voda. Najednou ho ozářil reflektor.

Zůstal sedět dál, jakoby ho ten projev života vůbec nepřekvapil.

Ozvalo se zakrákání.

Z levé přední kapsy od kalhot vytáhl nůž. Byl to dar od otce, který kdysi dávno ztratil v lese. Našel jej až po třech hodinách usilovného pátrání a neodvratného příchodu noci

zavěšený za pasem. Značnou chvíli si nůž prohlížel. Rukojeť vytvarovaná

dle otcova stisku byla pro jeho dětské dlaně i po tolika letech nepohodlná. Když vyňal nůž ze sedřeného koženého pouzdra,

tichem se zablýsklo ostří hlasitěji,

než druhý

havraní výkřik.

Odložil jej na mokrý stůl a všiml si, že voda vytékající z vázy začíná být matná a smrdutá.

Seděl a hleděl před sebe.

Dírou vešlo několik lidí mířících do hlediště.

Když se posadili, utišilo je

třetí zakrákání.

Váza na stole byla prázdná a on si odkašlal. Vzal nůž,

naposledy se postavil a bodl si jej do břicha,

které si rychlým tahem rozpáral.

Uklonil se a padl na zem.

Jiří Feryna

Básně

BLAŽENĚ NA ŽENĚ

Lán lidu zoufale láme se v kolenou
– své rysy ztrhané – blázni a mrzáci...
A s každým krokem víc víra se vytrácí
– dlaní mnu lahvici s vílou svou zelenou...

Vytáhly voje, bodáky broušené
v kolbišti blyští se, lesknou se ostří
– tabuli slavnostní supům jdou prostřít...
A jen já blaženě ležím si na ženě.

Krev kane kol reků, kape jim z kordů,
do toho zapáchá dav těl, co tlejí,
a kopí tančí si v děsivém reji.
Já jako správný pes olíznu mordu.

Já jako správný pes slídím tu po masu,
čenicám kolem ní a větrím hovězí
– dnes večer dietu poněkud omezím...
Sežrat ji nahoru či dolů od pasu?

CUKR PLÁ NA STŘÍBŘE

Cukr plá na stříbře... L'absinthe est louch, mon cher!
Teď už mě nebolí, že jsem Tě nenašel...
Zelenou zakalil omamný karamel...
„Buď zdráva, jediná!“ – Vše, co jsem říci chtěl.

„Měl jsem Tě k smrti rád...“ Na krku zůstane
přívěsek od Tebe. Byl jsem Tvým Satanem...
A ty? Čím chtělas být? Tou skrytou pod křídly?
K Lilith máš daleko... Vlasy mi prořídly,

zpřímím se samotou, chlastám žal na litry...
„Máš tváře mrtvoly!“ řvou, jenž mě znali, pryč...
Být sám až na věky! Oázou pro červy!
Naposled hryzni mě, šaty mi rozervi...

Jdi přímo na srdce, čepelí do hrudi!
(Zatím žhnu v naději, že už se nevzbudím...)
Tvrdé jak diamant, chladné a zmatené...
Vždyť Ty jsi bez viny, tak hod' tím kamenem!

* * *

Lapač snů pod lampou rozedrán na nitě...
– V průvanu houpu se hroby mých nocí... –
Tím shnilým hřbitovem plazím se opitě,
nasávám vůni snů, genia loci...

„Dnešní noc“ – do rakve nahlížím skulinou...
– Já v rudém hábitu, proti mně tur... –
Kruh téměř bez nití zlomil se o lino
v řezavé vichřici půlnočních mūr...

* * *

Namísto sonetu pročítám vinětu,
za okny potichu, zvonivě sněží...
Myšlenky s obojkem a duše v korzetu...
Jediné, co chci, je tuhle noc přežít...

Jeden lok stačil mi, to levné červené
stéká mi po bradě, zasychá na zemi...
Pod žebry víří prach z úlomků kamene,
na kosti usedá, mísí se s sazemi...

Za špatný konec, zas! – To bych to nebyl já...
Vše vidím rozplzlé, jakoby za snu...
Ba i tma šepí se! Ve zbytcích vosku plá
knotu kus maličký. – Za chvíli zhasnu.

* * *

Sbírka Paula Verlaina, vodka, rum a zelená...
Je mi blaze, ach, tak blaze – kusy duše na podlaze...
Moje hlava znavená, zvracím si na kolena...
Svým žaludkem byl jsem zrazen... Sbírám peří, sbírám saze...

Zlaté pítko v zlaté kleci, zlatá voda (Sedm deci!),
zlatý zámek, zlaté mříže, zlaté torzo shlíží z kříže,
všude tolik zlatých věcí! Zlatou bytost těší přeci,
zlatou krev že z ran si líže... Zlatou hlínou níž a níže...

V pařátech svá svírám játra... Achich, ach! Má schránka chátrá!
– Nejradsí se koupu v řece, jako uhel už mám plece...
Zpátky na zem! – Letím z patra přímo k nohám psychiatra...
– Zase uvnitř zlaté klece... A o něco slabší, přece!

* * *

Dnes večer filantrop – dolévám do sklenek...
Všem jedu do půlky, jenom mně plnou...
(Cit visí na půdě na gumě od trenek.)
Chlast – voda od Léthé... Lidi se hrnou....

Ach, splašky z podsvětí! Tak znova, dokola!
Připíjím láskám všem, které jsem neměl!
Blaze mi na duši – nikdo mě nevolá,
nikdo mě neshání, nikdo je ze mě...

* * *

Na mý sny sedá prach, já toužím po klidu,
pivo mi zvětralo, cigára zvlhly...
V svém bytě pořádám soukromou koridu...
(Ač mi to připadá poněkud zvrhlý...)

Hrudník mám otevřen a hledám vhodný nůž,
na něj bych nabodl výplň mý hrudi.
– Co kdys tu mělo být, dávno mi zmlklo už....
Nůž zajel do prázdna. Nebolí. Studí...

JIRÍ FERYNA navštěvuje Literární klub při KVK a se svou poezií zvítězil ve své kategorii v letošním ročníku soutěže Poetika v Turnově.

Deset let Literárních pozdravů

Liberec má svůj, byť malý, festival autorských čtení. Ve dnech 23. a 24. listopadu 2012 se konal desátý ročník Literárních pozdravů, kde četli například Petr Hruška, Martin Stöhr, Stanislav Komárek, z libereckých autorů Šárka Nemešová a Luděk Roubíček.

Autorské čtení je zvláštní fenomén, návštěvníci takové akce se často po-čítají po jednotlivcích nebo po desítkách, což odpovídá menšinové pozici současné literatury v dnešní kultuře. Ale stane se, a právě na Pozdravech se to stává útěšně často, že autorský před-nes dokáže uchvátit všechny v sále a je velkým uměleckým zážitkem. Autor-ské čtení umí nabídnou jednu z mož-ných interpretací textu, kterou čtením

nepostřehnete, lze vstoupit do vnitřní-
ho světa osobnosti, kterou vidíte a sly-
šíte. Po čtení můžete získat k textům
daného autora jiný vztah, třeba i hor-
ší, vychladnete, když vidíte, že ten člo-
věk banalitu, kterou čte, opravdu myslí
vážně a nic víc za tím není. I to se dělo
a bude dít na Literárních pozdravech,
ač hodnotná čtení převládají. Každé
čtení je jiné, protože spisovatelé jsou
jednoduše řečeno svérázné osobnosti.
Ne každý autor veřejné čtení ovládá,
někteří, zejména starší autoři, se mu
dokonce vyhýbají. Ale kdo chce být
čten, ví, že cestami za předčítáním si
pomůže. I před rokem 2003 se v Li-
berci autorská čtení konala a konají se
i nyní během roku na různých místech,

Literární pozdravy se ale staly malým literárním svátkem, sportovně řečeno „soustředěním“ autorů a čtenářů.

Za deset let existence se festival nehnul z Liberce, příliš se nerozšířil a zůstává vlastně velmi konzervativní. Nabízí ve dvou či třech dnech několik pořadů, na každém čtou vždy dva autoři. Jejich spojení je někdy logické, jindy zcela překvapivé. Konzervativnost a skromnost festivalu je zřejmá: tištěné programy festivalu mají stejný tvar a provedení, plakáty jsou si každý rok podobné, dramaturgii tvoří pořád titíž dva lidé, kteří čtení uvádějí stejným rituálem. Co se ovšem mění, jsou pozvání literátů. Každý rok přichází vzrušivá otázka Kdo bude letos číst? Na večerní čtení jsou většinou zváni známější, ba slavní spisovatelé, v odpoledních blocích dostává prostor liberecké scéna včetně nejmladší generace.

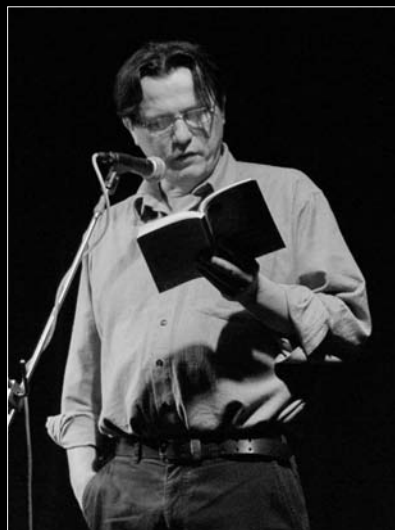
Během let přišlo i několik nápadů, jak program oživit a zpestřit. Jeden ročník jsme zahajovali venkovním happeningem, kdy jsme z 256 básní vytištěných na papírech A4 složily na Šaldově náměstí formát Minus A4 – vydržel asi vteřinu, při podzimním větříku musely na papírech téměř ležet asi dvě desítky lidí. Několikrát jsme pozvali hudebníky či filmaře a dvakrát jsme spolupracovali s Naivním divadlem na čtení autora, podle jehož textů vzniklo divadelní představení (jde o pásma „... a jiný Bedřich...“ a „Pallaton“ podle Ivana Wernische a Mariána Pally).

Nejvýstižněji mluví o historii festivalu jmenný seznam autorů. Logické i zcela překvapivé dvojice literátů a jejich tvůrčích přístupů, skvělé, dobré i slabší výkony, živé besedy i stylizova-

ná dramatické čtení, vše hovoří o tom, že česká literatura je živá a pestrá, že ona jména je pořád kde brát, aniž by se příliš opakovala. Příjemných setkání bylo nepočítaně. Dobrých čtení většina. Je namístě připomenou několik z těch nejlepších, kdy autor přitažlivě představil skvělý text:

Hana Fousková v roce 2004. Regionální básnířka a malířka bojuje s nepřízní osudu, nemocemi i společenským vyloučením a píše o tom. Se čtením jí pomáhala Markéta Sýkorová, herečka a režisérka z Naivního divadla, přizvala hudebníka Václava Zelenku a společně vytvořili scénickou koláž z básní a deníkových záznamů nebyvalé intenzity.

Jan Balabán v roce 2007. Povídka ze psího útulku, neuvěřitelné popisy psích

nálad a osobností, účastná pozorování autobiografického hrdiny. Autor jen stál u mikrofonu a hleděl do textu, té-

měř se nehýbal a my všichni jsme byli jako bez dechu, společně v ději. Krásně posmutnělý zážitek, který, jak víme, se nebude opakovat – Jan Balabán zemřel v dubnu 2010.

Antonín Bajaja v roce 2011. Známý prozaik uvedl své čtení šokujícím tvrzením: Autorské čtení nemám rád. Myslím, že četba je intimní chvíle a přímý vztah textu a čtenáře. Jenže pak „vystříhl“ autorské čtení přímo ukázkově – dramatickou scénu z autobiografického románu Na krásné modré Dřevnici, ve které učitelka nutí plivat žáky na výlohu místního obchodníka (čili sprostého vykořisťovatele; jeho syn je mezi dětmi), přečetl výrazně a s pohnutím, které se zmocňovalo i publika. Následně uvolnil atmosféru, četl fejton a v jeho hlase byla cítit nadsázka. Většina diváků se usmívala. Autor věděl, jaký přednes k jakému žánru patří, a získal si nás. I když jeho nechut k autorským čtením je nutné respektovat, zároveň je zřejmé, že jej mistrně ovládá.

Společné čtení Pavlína Brzákové a Jaromíra Štětiny v roce 2006. Generačně a stylově nesourodá dvojice se našla ve společném tématu, byl to vlastně takový „sibiřský večer“ a byl velmi inspirující. Došlo k tomu, že se autoři citovali vzájemně i během večera, a bylo cítit, že jsou oba nejen spisovatelé, odborníci ve svých profesích, ale i dobří posluchači a čtenáři.

Petr Hruška ve všech třech svých vystoupeních (2003, 2007 a 2012). Tomuto básníkovi se dostává výsady opakovaných vystoupení ze dvou prostých důvodů: Je to jeden z nejvýraznějších českých básníků současnosti a stal

se hlavním inspirátorem myšlenky Literární pozdravy uskutečnit. Pravděpodobně byl prvním člověkem, kterému se Tomáš Minster na jaře 2003 světil s nápadem uspořádat v Liberci festival autorských čtení. Na svých čteních měl pokaždé novou sbírku, předčítal verše i záznamy tzv. odstavců a k slzám rozesmát dokázal při čtení hororových či dobrodružných próz, které psal s bratrem nebo sám v dětství.

Velmi zábavná byla též čtení jazykových artistů Mariana Pally či Tomáše Přídala. Silný poetický zážitek nabídli Vít Slíva, Milan Děžinský, Robert Fajkus, Bogdan Trojak, Irena Václavíková-Šťastná a další básníci. Naopak uvolnění a vstřícní byli Martin Reiner, Jaroslav Rudiš, Michal Hvorecký, Irena Dousková. Své stěžejní romány představovali Jiří Hájíček, Radka Dene-marková, Jáchym Topol, Michal Ajvaz a další prozaici. Zcela mimořádné bylo i letošní čtení vědce, spisovatele (a cestovatele) Stanislava Komárka. Podobně inspirující je osobnost Marka Váchy. A další a další zážitky...

Zahanbení nemusí být ani místní autoři. K festivalu přilnula řada mladších básníků a prozaiků z Liberecka, pro mnohé bylo jejich čtení na Literárních pozdravech vůbec první prezentací jejich tvorby. Zůstávají věrní jako diváci a vracejí se: V rámci desátého ročníku se sešli liberečtí autoři ke společnému čtení v Experimentálním studiu a vytvořili nezapomenutelný večer. V krátkých minutových výstupech zněla poezie, povídky i ukázky z delších próz, publikum shlédlo divadelních scénku a dva krátké poetické filmy. Četli a případně promítali či zpívali Jaromír

Typlt, Jérôme Boyon, Jakub Nykos Ouhrabka, Vladimír Vacátko, Marek Sekyra, Ondřej Jerman, Lukáš Trněný, básnířky Aneta Hauznerová, Pavlína Nohelová a Iva Dvořáková, divadelník Vít Peřina, prozaici Vladimír Stanislav a Kryštof Špidla a také oba (mj. básníci) organizátoři Tomáš Míster a Vojtěch Vaner. Omluvit se museli Pavel Novotný a Luděk Lukuvka. Vyjmenování nejsou zdaleka všichni, kteří na festivalu dříve četli, je to ale výmluvný seznam představitelů liberecké literatury v mladší generaci.

Pořádat literární festival v Liberci není samozřejmost. Postupně se ale dařilo a daří propojovat místní umělecké komunity a zájemce o literaturu, na druhou stranu trochu zeslábl zájem médií. Největší dík si zaslouží diváci a autoři, neboť oni tvoří atmosféru a jimi proudí energie při živých čteních. Kromě zmíněné dvojice pořadatelů se na festivalu podílí Jan Měříčka coby grafik, Podještědské knihkupectví a Statutární město Liberec jako podporovatelé a velkou měrou i Sdružení rodičů, studentů a přátel školy při Gymnáziu F. X. Šaldy v Liberci. To je nejen donátorem, ale spolupořadatelem, učitelé

této školy pomáhají jako dobrovolníci, několik let bylo součástí festivalu čtení autorů, kteří uspěli v Literární soutěži Gymnázia F. X. Šaldy. Organizátorsky a dramaturgicky festivalu pomohli Jaromír Typlt, Pavel Havlík, Iveta Vírová, Luděk Lukuvka, Michal Kadlec a další lidé z Lidových sadů a Malé výstavní síně či Galerie U Rytíře. Několikrát jsme dobře spolupracovali s Naivním divadlem, jmenovitě s ředitelem Stanislavem Doubravou a dramaturgem Vítem Peřinou. Nad rámec svých povinností městského náměstka pro kulturu pomáhali Dagmar Helšusová i Ondřej Červinka. A výčet děků a uznání by mohl pokračovat...

Název festivalu se hlásí k málo známé kampani za mír na světě, Mezinárodnímu dni pozdravů. Případá na 21. listopadu a připomíná, jak je pro mír a porozumění mezi pozemšťany důležitý jejich mezilidský, všedně slušný kontakt. Když se denně pozdravíte alespoň s deseti lidmi, děláte toho pro mír dost. Snažíme se festivalový víkend plánovat vždy kolem 21. listopadu, a nabídnou mezilidský kontakt svěbytné formy, více než všední, literární. Literatura se tvoří a žije i v Liberci a ráda do Liberce zavítá. Jejím malým svátkem jsou Literární pozdravy, to je dobré vědět a každý rok si před adventní víkend rezervovat.

Vojtěch Vaner

Vše, co potřebuje vědět o festivalu, byste měli nalézt na www.literarnipozdravy.estranky.cz. Včetně kontaktů (pokud máte zájem vystoupit) a textů některých autorů.

Deset let Světliku

Je co slavit?

Někdy v roce 1998 se sešli liberečtí spisovatelé, publicisté, badatelé, aby se odtrhli od ústeckého Klubu spisovatelů a založili svoji organizace. U jejího zrodu stáli básník Ludvík Středa, Eva Koudelková, Otto Hejnic, Bohumil Nuska, Vladimír Píša, Jiří Janáček, Luboš Příhoda. Byl jsem u toho, a přestože si toho pamatuji stále méně, vím, jaká byla idea občanského sdružení s názvem Kruh autorů Liberecka.

Plány byly velké, některé se povedly naplnit, což dokládá například toto číslo Světliku, kterých už vyšlo víc než třicet. Před tím to byly dva Notesy, dnes se připravujeme vydání devátého velkého sborníku Kalmanach, což je ročenka, kterou Kruh rozesílá do všech knihoven v kraji a všech středních škol. Vydali jsme několik knih, jedna z nejúspěšnějších byla například: A potom přijely tanky, kterou napsal Luboš Příhoda, předseda KALu, a která popisuje události roku 1968 v Liberci. Nechci se na tomto místě plácát po ramenou, uvnitř čísla najde ten, koho to zajímá, jaké knihy jsme vydali a jaké knihy napsali zdejší autoři za uplynulých deset let. Myslím, že je to zajímavý a úctyhodný přehled. Avšak dosti chvály.

Věnujme se otázce položené v úvodu. Je co slavit? Na pivo jít samozřejmě můžeme a dát si k tomu nějakého panáka určitě také. Na opulentní hody to však není. Jak jsem napsal, vydavatelská činnost se Kruhu autorů Liberecka

celkem daří. Problém je v těch dalších idejích, které jsme, coby otcové zakladatelé, kdysi měli. Chtěli jsme mimo jiné, aby se literáti občas scházeli, povídali si, pořádali čtení a jiné akce. To přliš nefunguje, dokonce to má opačný trend. Když jsem zmínil pivo, tak nepamatuji, kdybychom se u něj naposledy sešli.

Stejně se nám nedaří Kruh a jeho autory propagovat. Sice vydáváme Kalmanach, který by mohl být ideálním doplňkem při výuce regionální literatury na školách (jsou v nich jak texty, tak medailónky autorů a výtvarníků), odezvy ze škol jsou minimální. Stejně je to se zájmem zdejších knihkupců, někteří z nich například dokonce odmítají knihy některých zdejších autorů prodávat. Je to podivné, ale neříkám nepravdu.

Další úkol, o kterém jsme přemýšleli, bylo přesvědčit Liberecký kraj, aby ve spolupráci s KALem, vyhlášoval každoročně výsledky ankety, v ní by kraj odměňoval Literární počin Libereckého kraje, Nejkrásnější knihu, Talent. Nikdy se nenašly peníze, přestože náklady by byly ve víc než dvoumiliardovém rozpočtu kraje pouhé desetitisíce.

Dosti nářků. Není všem dnům konec a nová politická garnitura, která se do vedení kraje po volbách dostala, se snad nebude na kulturu dívat z patra, jako jejich předchůdci. Modleme se.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem ředitelům Krajské vědecké knihovny v Liberci, kteří Světlik ve svém rozpočtu strpěli. Především pak Pavlu Harvánkovi, jenž se nechal přesvědčit o tom, že je Světlik užitečný jak pro

zdejší autory, tak pro knihovnu samotnou. Děkujeme. Neodcházíme.

Pěkný nový rok 2013 přeje editor prvních dvaceti čísel Světliku.

Jan Šebelka

Pár čísel k desetiletému výročí Světliku

Číslo Světliku, které držíte v rukou, sice není svým pořadím nijak „kulaté“, přesto však je nesmírně významné. Završuje se jím totiž deset let vydávání časopisu (od března 2003)! Pro zajímavost uvádíme několik zajímavých počtů.

Na předchozích 45 číslech se účastnilo celkem 319 autorů, a to nejen z Libereckého kraje, ale i z dalších míst Česka, a dokonce několik zahraničních, ti nejaktivnější přispěli do více než 30 čísel.

Největší počet autorů (31) se podílelo v roce 2010 na čísle 37, nejméně (8) v roce 2007 na čísle 26.

Příspěvky můžeme rozdělit do několika kategorií. Literární tvorbou se

prezentovalo celkem 86 autorů (nejčastěji Jiří Tobiáš, Jiří Janáček, Otto Hejnic, Stanislav Kubín a Jan Šebelka) a 98 autorů dětských (nejčastěji Vladimír Vacátko a Eliška Procházková). K nim se řadí také 15 „tvorčících“ knihovníků, mezi nimi hraje prim Romana Daňová.

Odborné články jsou další skupinou textů. Na těch knihovnických pracovalo 69 autorů (kromě ředitelky Blanky Konvalinkové nejčastěji např. Hana Opatrná, Dana Petrydesová či Kateřina Trojanová). Recenzemi a dalšími texty přispělo 71 autorů, především z řad Kruhu autorů Liberecka.

Na předsádk se čtenáři mohou pravidelně setkávat s úvodníky, nejvíce jich napsal Pavel Harvánek. Nedílnou součástí Světliku bývaly rozhovory s významnými osobnostmi, jichž se objevilo v časopise 38. V roce 2005 vyšlo navíc speciální číslo Světliku věnované členům Literárního klubu.

Všem autorům děkujeme a těšíme se na další příspěvatele!

Marek Sekyra

Představení česko-německé čítanky v Bautzenu

V úterý 23. října 2012 se uskutečnilo v knihovně v Bautzenu představení „česko-německé čítanky“, kterou vydal náš Kruh autorů Liberecka (KAL), nazvané Naše krajina slov / Unsere Wortlandschaft.

Zároveň to bylo setkání knihovníků, takže naši minivýpravu vedla ředitelka Krajské vědecké knihovny v Liberci paní Mgr. Blanka Konvalinková. Přivítala nás ředitelka Stadtbibliothek Bautzen paní Sabine Kempel.

Romantický Bautzen-Budyšin je střediskem Horní Lužice. Patří mezi nehezčí města SRN a je do něj z Liberce relativně blízko. Knihovna se nachází v ulici, mířící k místnímu hradu, a představuje optimální spojení historické budovy a jejího moderního architektonického a knihovnického vybavení.

Akce, která začala v 15 hodin, se konala v rámci tradičních odpoledních setkávání při kávě a koláčích. Připravila ji paní Róža Domašcyna, básnířka a překladatelka, která přebásnila do hornoluzické srbštiny Máchův Máj. Ukázky z něj KAL otiskl v posledním Kalmanachu a paní Róžu jsme slyšeli na jeho křtu v Liberci.

Literární odpoledne otevřela ředitelka paní Sabine Kempel. Pak Róža Domašcyna představila autora. První své verše uveřejněné v „čítance“ recitoval Marek Sekyra, pak paní Róža přečetla jeho básně v němčině a jednu hornoluzické srbštině. Následoval

Milan Hrabal, který s Lužickými Srby dlouhodobě spolupracuje, po německé verzi přečetla paní Róža jeho verše hornoluzicky všechny. Nakonec jsem proti plánu četl i já, takže zazněla i krátká česká próza a její německý překlad. Na závěr vystoupil předseda KAL, básník Luboš Příhoda. Je dlouholetý překladatel a jediný z nás mluví německy perfektně, v diskusi nakonec došlo i na časy bývalé DDR a Československa. Přišlo asi dvacet posluchačů.

Zatímco paní ředitelka Sabine Kempel ukazovala libereckým knihovníkům, Mgr. Blance Konvalinkové a Mgr. Markovi Sekyrovi, další prostory své biblioteky, seznámil nás Milan Hrabal se svými literárními přáteli z Lužice. Měrka Mětowa, Měrana Cušcyna, Jurij Luščanskí, Franc Šěn vydávají své lužickosrbské knížky v nakladatelství Domowina a spolupracují s kulturním měsíčníkem Rozhlad, kde byly překlady veršů Marka Sekyry,

Milana Hrabala a Luboše Příhody uveřejněny. Přítomen byl Eero Balk z Helsinek, bohemista, sorabista a hlavně překladatel do finštiny.

Krom dvaceti výtisků „čítanky“ Naše krajina slov / Unsere Wortlandschaft, o kterou byl mezi posluchači velký zájem, jsme přivezli Kalmanachy, Jizerské květy a knížky autorů KAL.

Po představení čítanky byla ještě pozornost věnována dvěma titulům z jiných projektů – obrazové publika-

ci „Hanka Krawcec – výtvarné dílo“ vydané Městskou knihovnou Varnsdorf v rámci projektu z programu Cíl 3 a publikaci „Zapomenutá velikonoční vajíčka“ vydané libereckou Krajskou vědeckou knihovnou.

Čítanka se posluchačům líbila, nám se zase líbila v Bautzenu. Věřím, že česko-německo-lužická spolupráce bude v příštím roce dále pokračovat.

Otto Hejnic, KAL

Čtyřiatřicet zamyšlení S. Kubína

Na cestu úvahám v tichu

Když se utiší slova všedních dnů, když se myšlenky spojí stuhou pokory, pak se rozhovory srdce člověka k Bohu i k sobě samému. Takové rozhovory

provázené hudbou již řadu let autor nabízí ve svých kontaktních pořadech „Doteky – plochy poznání“. Na stránkách této knížky se v tichých náčrtech zobrazuje cesta, která i v rozhněvaných dnech nabízí ovoce pokoje, milosrden-

ství a naděje. Je dobře, že nám autor připomíná, že úhelnými kameny této cesty jsou – pokora, láska a obět. Věřím, že i čtenáři se často zamýšlí nad skutečností, že na této cestě nacházíme řád, ale i zmatek – plevel. Ale život nám nabízí i mosty, po kterých lze přejít kaluže smutku a beznaděje. A právě k těmto mostům směřují úvahy, zamyšlení a poezie v próze Stanislava Kubína.

Profesor Ing. Petr Moos, CSc.

V úterý 16. října se v KVK uskutečnilo představení nové knihy Stanislava Kubína „Čtyřiatřicet zamyšlení“. Pořad uváděl Jan Šolc, hudební doprovod obstarala Věra Párysová.

Stanislav Kubín: Čtyřiatřicet zamyšlení, deset modliteb a jedno interview, vydalo nakladatelství Věra Nosková pro Kruh autorů Liberecka, edice Kruh, 2012, ilustrace: Štefan Škapík.

Krajská vědecká knihovna
v Liberci a Liberecká občanská
společnost Vás zvou na

2. společenský

Večer v knihovně

od 20.00 h
do 02.00 h

12. 1.
2013

vstupné
180 Kč

během večera vystoupí:

Maria Gornalova a Alexey Yurakov,
solisté Divadla F. X. Šaldy
v taneční miniatuře „Pýcha a pokora“
Swing Busters – swingové předtančení
(s krátkou výukovou lekcí) nechte se zlákat...

k poslechu a tanci zabrají:

jazzová kapela Aurora JaSBand
hudební skupina Domestic
Jan Prchal a DJ Dee nabídnou
diskotékový mix hudebních
bonbónků

partner projektu
Knihovna Liberec
Library Liberec

V průběhu večera se uskuteční slosování vstupenek o ceny

Vstupenky je možné zakoupit v knihovně na Informační službě (482 412 133, library@kvkli.cz)

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: jakub.sebelka@volny.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliotek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

*Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června*

V zámku bylo práce a běhu o překot.

Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.

*Blázniviny se rozsévají
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li mítí!*

Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there!

Die Welt ist alles, was da ist.

A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha!